

Sadržaj

II. Nezakonodavni akti

UREDBE

- ★ Uredba Komisije (EU) 2015/2010 od 11. studenoga 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1708/2005 o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 2494/95 vezano uz zajedničko referentno razdoblje indeksa za harmoniziran indeks potrošačkih cijena ⁽¹⁾ 1
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2011 od 11. studenoga 2015. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi s popisima regionalnih i lokalnih tijela vlasti koje se u pogledu izloženosti tretiraju kao izloženosti središnjoj državi u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ 3
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2012 od 11. studenoga 2015. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi s postupcima za odluke o određivanju, izračunu i uklanjanju kapitalnih dodataka u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ 5
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2013 od 11. studenoga 2015. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi sa standardnim odstupanjima u pogledu sustava izjednačavanja zdravstvenih rizika u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ 9
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2014 od 11. studenoga 2015. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda o postupcima i predlošcima za podnošenje informacija nadzorniku grupe i za razmjenu informacija među nadzornim tijelima u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ 11
- ★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2015 od 11. studenoga 2015. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda o postupcima za procjene vanjskih procjena kreditnog rizika u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ 16

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP

★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2016 od 11. studenoga 2015. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi s dioničkim indeksom za simetričnu prilagodbu standardnog kapitalnog zahtjeva za vlasničke vrijednosne papire u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾	18
★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2017 od 11. studenoga 2015. o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi s faktorima prilagodbe za izračun potrebnog kapitala za valutni rizik za valute vezane uz euro u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾	21
★ Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2018 od 11. studenoga 2015. o povlačenju prihvaćanja preuzete obveze za dva proizvođača izvoznika dodijeljenog Provedbenom odlukom 2013/707/EU o potvrdi prihvaćanja preuzete obveze u vezi s antidampinškim i antisubvenzijskim mjerama koje se odnose na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine za vrijeme primjene konačnih mjera	23
Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/2019 od 11. studenoga 2015. o utvrđivanju paušalnih uvoznih vrijednosti za određivanje ulazne cijene određenog voća i povrća	39

ODLUKE

★ Odluka Vijeća (EU) 2015/2020 od 26. listopada 2015. o delegiranju glavnom tajniku Vijeća ovlasti za izdavanje propusnice članovima, dužnosnicima i ostalim službenicima Europskog vijeća i Vijeća, kao i posebnim podnositeljima zahtjeva predviđenima u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1417/2013 i o stavljanju izvan snage Odluke 2005/682/EZ, Euratom	42
★ Odluka Vijeća (EU) 2015/2021 od 10. studenoga 2015. o utvrđivanju stajališta koje treba zauzeti u ime Europske unije na Ministarskoj konferenciji Svjetske trgovinske organizacije o pristupanju Republike Liberije Svjetskoj trgovinskoj organizaciji	44
★ Provedbena odluka Komisije (EU) 2015/2022 od 10. studenoga 2015. o izmjeni Odluke 2008/866/EZ o hitnim mjerama za obustavu uvoza iz Perua određenih školjkaša namijenjenih prehrani ljudi u pogledu razdoblja njezine primjene (priopćeno pod brojem dokumenta C(2015) 7669) ⁽¹⁾	45

III. Drugi akti

EUROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

★ Odluka Nadzornog tijela EFTA-e br. 273/14/COL od 9. srpnja 2014. o financiranju poduzetnika Scandinavian Airlines novim revolving kreditom (Norveška) [2015/2023]	47
★ Odluka Stalnog odbora država EFTA-e br. 2/2015/SC od 24. rujna 2015. o uspostavi privremenog odbora financijskog mehanizma EGP-a za razdoblje 2014.–2021. [2015/2024]	63

⁽¹⁾ Tekst značajan za EGP

II.

(Nezakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2010

od 11. studenoga 2015.

o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1708/2005 o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 2494/95 vezano uz zajedničko referentno razdoblje indeksa za harmoniziran indeks potrošačkih cijena

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 2494/95 od 23. listopada 1995. o harmoniziranim indeksima potrošačkih cijena ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 4. treći stavak i članak 5. stavak 3.,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Uredbom (EZ) br. 2494/95 određuju se statističke osnove potrebne za izradu harmoniziranih indeksa potrošačkih cijena (HIPC).
- (2) Uredbom Komisije (EZ) br. 1708/2005 ⁽³⁾ uspostavljaju se zajednička pravila za određivanje referentnog razdoblja indeksa za HIPC te se ono određuje 2005. = 100.
- (3) Zbog promjena klasifikacije podindeksa HIPC-a i usklađivanja podindeksa koji su povezani s HIPC-om nakon uvođenja referentnog razdoblja 2005. = 100, referentno razdoblje indeksa potrebno je promijeniti. Kako bi se osigurala usporedivost i relevantnost HIPC-a, referentno razdoblje indeksa treba promijeniti u 2015. = 100.
- (4) U skladu s člankom 13. Uredbe (EZ) br. 2494/95, pri donošenju ove Uredbe u obzir je uzeta učinkovitost u odnosu na troškove.
- (5) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora za europski statistički sustav,

⁽¹⁾ SL L 257, 27.10.1995., str. 1.

⁽²⁾ Mišljenje od 1. lipnja 2015. (SL C 209, 25.6.2015., str. 3.).

⁽³⁾ Uredba Komisije (EZ) br. 1708/2005 od 19. listopada 2005. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 2494/95 vezano uz zajedničko referentno razdoblje indeksa za harmoniziran indeks potrošačkih cijena, i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2214/96 (SL L 274, 20.10.2005., str. 9.).

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Članak 3. Uredbe (EZ) br. 1708/2005 zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 3.*

Referentno razdoblje indeksa

1. Zajedničko referentno razdoblje indeksa za HIPC određuje se 2015. = 100. To novo referentno razdoblje indeksa upotrebljava se za cjelokupne serije podataka svih indeksa i podindeksa HIPC-a, počevši s objavom HIPC-a za siječanj 2016.

2. Svi dodatni podindeksi koji se uključuju u HIPC povezuju se u prosincu određene godine na razini od 100 indeksnih poena i upotrebljavaju se počevši od siječnja sljedeće godine.”

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2011**od 11. studenoga 2015.****o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi s popisima regionalnih i lokalnih tijela vlasti koje se u pogledu izloženosti tretiraju kao izloženosti središnjoj državi u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 109.a stavak 2. točku (a),

budući da:

- (1) Popisi regionalnih i lokalnih tijela vlasti koje se u pogledu izloženosti tretiraju kao izloženosti središnjoj državi u skladu s Direktivom 2009/138/EZ važni su za izračun modula tržišnog rizika i modula rizika neispunjenja obveza druge ugovorne strane u standardnoj formuli za izračun potrebnog solventnog kapitala.
- (2) Prema potrebi, regionalna i lokalna tijela vlasti uvrštena u te liste trebala bi biti razvrstana po vrsti, uzimajući u obzir uvjete utvrđene u članku 85. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/35 ⁽²⁾.
- (3) Nadzorna tijela dostavila su relevantne informacije o ovlastima prikupljanja prihoda i postojećim posebnim institucionalnim mehanizmima u skladu s nacionalnim zakonodavstvom u vezi s regionalnim i lokalnim vlastima u njihovoj nadležnosti i o mjeri u kojoj ta tijela vlasti poštuju zahtjeve utvrđene u članku 109.a stavku 2. točki (a) Direktive 2009/138/EZ.
- (4) Ova se Uredba temelji na nacrtu provedbenih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje.
- (5) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu provedbenih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo mišljenje Interesne skupine za osiguranje i reosiguranje osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.

DONIJELA JE OVU UREDBU:

*Članak 1.***Popis regionalnih i lokalnih tijela vlasti**

Sljedeća regionalna i lokalna tijela vlasti smatraju se subjektima koji se u pogledu izloženosti tretiraju kao izloženosti središnjoj državi pod čijom nadležnošću su osnovana, kako je navedeno u članku 109.a stavku 2. točki (a) Direktive 2009/138/EZ:

1. u Austriji: svaka „Land” ili „Gemeinde”;
2. u Belgiji: svaka „communauté” ili „gemeenschap”, „région” ili „gewest”, „province” ili „provincie”, ili „commune” ili „gemeente”;

⁽¹⁾ SL L 335, 17.12.2009., str. 1.⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 12, 17.1.2015., str. 1.).⁽³⁾ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

3. u Danskoj: svaki „region” ili „kommune”;
4. u Finskoj: svaki „kaupunki” ili „stad”, „kunta” ili „kommun”, ili „Ahvenanmaan maakunta” ili „Landskapet Åland”;
5. u Francuskoj: svaki „région”, „département” ili „commune”;
6. u Njemačkoj: svaka „Land”, „Gemeindeverband” ili „Gemeinde”;
7. u Lihtenštajnu: svaka „Gemeinde”;
8. u Litvi: svaka „savivaldybė”;
9. u Luksemburgu: svaka „commune”;
10. u Nizozemskoj: svaka „provincie”, „waterschap” ili „gemeente”;
11. u Poljskoj: svaki „województwo”, „związek powiatów”, „powiat”, „związek międzygminny”, „gmina”, ili „miasto stołeczne Warszawa”;
12. u Portugalu: svaki „Região Autónoma dos Açores” ili „Região Autónoma da Madeira”;
13. u Španjolskoj: svaka „comunidad autónoma” ili „corporación local”;
14. u Švedskoj: svaki „region”, „landsting” ili „kommun”;
15. u Ujedinjenoj Kraljevini: škotski parlament (Scottish Parliament), nacionalna skupština Walesa (National Assembly for Wales) ili skupština Sjeverne Irske (Northern Ireland Assembly).

Članak 2.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2012**od 11. studenoga 2015.****o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi s postupcima za odluke o određivanju, izračunu i uklanjanju kapitalnih dodataka u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 37. stavak 8. treći podstavak,

budući da:

- (1) Direktivom 2009/138/EZ predviđa se mogućnost da nadzorna tijela odrede kapitalni dodatak za društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje. Potrebno je predvidjeti postupke za odluke o određivanju, izračunu i uklanjanju kapitalnih dodataka.
- (2) Kako bi se društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje omogućilo podnošenje informacija i razloga kojima se može smanjiti ili dovesti u pitanje potreba za kapitalnim dodatkom prije donošenja odluke o određivanju kapitalnog dodatka, nadzorno tijelo trebalo bi društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje omogućiti da navede razloge protiv određivanja kapitalnog dodatka.
- (3) Suradnja društva za osiguranje ili društva za reosiguranje s nadzornim tijelom ključna je u cilju osiguranja učinkovitosti kapitalnog dodatka kao nadzorne mjere. Kako bi se nadzornom tijelu omogućilo da kapitalni dodatak utemelji na točnim i ažuriranim informacijama, društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje trebalo bi na zahtjev nadzornog tijela izračunati kapitalni dodatak.
- (4) Kako bi se društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje omogućilo da otkloni nedostatke koji su doveli do uvođenja kapitalnog dodatka, potrebno je utvrditi sadržaj odluke o određivanju kapitalnog dodatka.
- (5) Kako bi poduzeli odgovarajuće mjere, nadzorno tijelo i društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje ne bi se trebali oslanjati samo na godišnji pregled kapitalnog dodatka već bi trebali proaktivno nadzirati okolnosti koje su dovele do određivanja kapitalnog dodatka. U tu svrhu društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje trebalo bi nadzornom tijelu dostaviti izvješća o napretku u otklanjanju nedostataka koji su doveli do uvođenja kapitalnog dodatka. Potrebno je predvidjeti i postupak za reviziju odluka o kapitalnom dodatku ako je došlo do značajne promjene u okolnostima koje su dovele do određivanja kapitalnog dodatka.
- (6) Ova se Uredba temelji na nacrtu provedbenih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje.
- (7) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu provedbenih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo mišljenje Interesne skupine za osiguranje i reosiguranje osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾,

⁽¹⁾ SL L 335, 17.12.2009., str. 1.

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Obavješćivanje prije određivanja kapitalnog dodatka

1. Nadzorno tijelo obavješćuje dotično društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje o svojoj namjeri da odredi kapitalni dodatak i razlozima za određivanje kapitalnog dodatka.
2. Nadzorno tijelo određuje rok do kojeg društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje treba odgovoriti na obavijest iz stavka 1. Prije donošenja odluke nadzorno tijelo razmatra sve informacije koje joj je dostavilo društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje.

Članak 2.

Izračun kapitalnog dodatka

Ako to zahtijeva nadzorno tijelo, društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje provodi izračun kapitalnog dodatka u skladu s pojedinostima koje odredi nadzorno tijelo.

Članak 3.

Pružanje informacija

1. Nadzorno tijelo može zahtijevati da društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje pruži informacije koje su potrebne za donošenje odluke o određivanju kapitalnog dodatka do roka koji utvrdi nadzorno tijelo.
2. Pri određivanju roka iz stavka 1., nadzorno tijelo posebnu pažnju posvećuje vjerojatnosti i ozbiljnosti bilo kojeg negativnog učinka na ugovaratelje osiguranja i korisnike osiguranja.
3. Društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje odmah obavješćuje nadzorno tijelo ako ne može poštovati rok iz stavka 1.

Članak 4.

Odluka o određivanju kapitalnog dodatka

1. Nadzorno tijelo u pisanom obliku obavještava društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje o svojoj odluci o određivanju kapitalnog dodatka.
2. Odluka nadzornog tijela mora biti dovoljno detaljna kako bi se društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje omogućilo da shvati koje mjere treba poduzeti ili koje nedostatke treba otkloniti kako bi se uklonio kapitalni dodatak.
3. Odluka iz stavka 2. uključuje:
  - (a) razloge za određivanje kapitalnog dodatka;
  - (b) metodologiju za izračun kapitalnog dodatka i iznos kapitalnog dodatka;
  - (c) datum od kojeg se primjenjuje kapitalni dodatak;
  - (d) prema potrebi, rok do kojeg društvo za osiguranje ili reosiguranje treba otkloniti nedostatke koji su doveli do određivanja kapitalnog dodatka;
  - (e) prema potrebi, sadržaj i učestalost svakog izvješća o napretku koje se dostavlja u skladu s člankom 5.

*Članak 5.***Izvješće o napretku**

U slučajevima utvrđenima u članku 37. stavku 1. točkama (b) i (c) Direktive 2009/138/EZ i ako to zatraži nadzorno tijelo, društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje obavješćuje nadzorno tijelo o napretku koji je postiglo u otklanjanju nedostataka koji su doveli do utvrđivanja kapitalnog dodatka i o relevantnim mjerama koje je poduzelo.

*Članak 6.***Revizija kapitalnog dodatka**

1. Nadzorno tijelo revidira uvedeni kapitalni dodatak ako postoji značajna promjena u okolnostima koje su dovele do određivanja kapitalnog dodatka.
2. Nakon revizije uvedenog kapitalnog dodatka nadzorno tijelo zadržava, mijenja ili uklanja kapitalni dodatak.

*Članak 7.***Zadržavanje, mijenjanje ili uklanjanje kapitalnog dodatka**

Pri razmatranju hoće li zadržati, izmijeniti ili ukloniti kapitalni dodatak, nadzorno tijelo u obzir uzima bilo koje od sljedećih informacija:

- (a) informacije koje je društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje dostavilo tijekom procesa određivanja i izračuna kapitalnog dodatka;
- (b) informacije koje je nadzorno tijelo dobilo s pomoću postupka nadzornog pregleda i s pomoću bilo kakve naknadne nadzorne aktivnosti;
- (c) informacije dostavljene u izvješću o napretku ako ga je nadzorno tijelo zatražilo u skladu s člankom 5.;
- (d) sve ostale relevantne informacije u kojima se navodi značajna promjena u okolnostima koje su dovele do određivanja kapitalnog dodatka.

*Članak 8.***Odluka o mijenjanju ili uklanjanju kapitalnog dodatka**

1. Nadzorno tijelo bez odlaganja u pisanom obliku obavješćuje društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje o svojoj odluci o mijenjanju ili uklanjanju kapitalnog dodatka i o datumu stupanja na snagu te odluke.
2. Ako nadzorno tijelo odluči izmijeniti kapitalni dodatak, donosi novu odluku u skladu s člankom 4. stavcima 2. i 3.

*Članak 9.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2013**od 11. studenoga 2015.****o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi sa standardnim odstupanjima u pogledu sustava izjednačavanja zdravstvenih rizika u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 109.a stavak 4. treći podstavak,

budući da:

- (1) Za potrebe izračuna modula preuzetog rizika zdravstvenog osiguranja standardne formule za potrebni solventni kapital trebalo bi utvrditi standardna odstupanja za premijski rizik i rizik pričuva u vezi s posebnim nacionalnim zakonodavnim mjerama kojima se dopušta dijeljenje zahtjeva za isplatu u pogledu zdravstvenog rizika među društvima za osiguranje i društvima za reosiguranje.
- (2) Ta standardna odstupanja trebalo bi utvrditi samo u vezi sa Zakonom o zdravstvenom osiguranju (Zorgverzekeringswet) kojim se propisuje obavezno osnovno zdravstveno osiguranje (basisverzekering) u Nizozemskoj (dalje u tekstu: „sustav izjednačavanja zdravstvenih rizika u Nizozemskoj”). Prema istraživanju Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje, sustav izjednačavanja zdravstvenih rizika u Nizozemskoj jedini je takav sustav u Uniji koji ispunjava kriterije iz članka 109.a stavaka 4. i 5. Direktive 2009/138/EZ.
- (3) Standardna odstupanja utvrđena u ovoj Uredbi utvrđena su uzimajući u obzir izračune koje je dostavila De Nederlandsche Bank.
- (4) Ova se Uredba temelji na nacrtu provedbenih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje.
- (5) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu provedbenih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo mišljenje Interesne skupine za osiguranje i reosiguranje osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

*Članak 1.***Standardna odstupanja**

Za osiguranje medicinskih troškova i s njima povezano proporcionalno reosiguranje koje podliježe sustavu izjednačavanja zdravstvenog rizika u Nizozemskoj, društva za osiguranje i reosiguranje u izračunu modula preuzetog rizika zdravstvenog osiguranja upotrebljavaju sljedeća standardna odstupanja:

- (a) 2,7 % za premijski rizik NSLT zdravstvenog osiguranja;
- (b) 5 % za rizik pričuva NSLT zdravstvenog osiguranja.

⁽¹⁾ SL L 335, 17.12.2009., str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

Članak 2.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2014**od 11. studenoga 2015.****o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda o postupcima i predlošcima za podnošenje informacija nadzorniku grupe i za razmjenu informacija među nadzornim tijelima u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 249. stavak 4.,

budući da:

- (1) Ne dovodeći u pitanje druge oblike suradnje i razmjene informacija koje se mogu odvijati dvostrano ili višestranu među nadzornim tijelima, postupci i predlošci osobito su potrebni kako bi se omogućila učinkovita i usklađena razmjena informacija među nadzornim tijelima unutar kolegija nadzornika jer bi kolegij nadzornika trebao biti glavna platforma za razmjenu informacija među nadzornim tijelima grupe.
- (2) Ti postupci i predlošci namijenjeni su nadzornim tijelima unutar kolegija nadzornika koja u okviru koordinacijskog sporazuma odlučuju o informacijama koje su potrebne za djelatnosti kolegija nadzornika i načinima na koje bi se trebale razmjenjivati u skladu s člankom 357. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/35 ⁽²⁾.
- (3) Za djelotvoran i učinkovit nadzor zahtijeva se da se pri razmjeni informacija i suradnji među nadzornim tijelima uzmu u obzir priroda, opseg i složenost grupe, dostupnost i vrsta informacija te najnoviji i relevantni podaci.
- (4) Ova se Uredba temelji na nacrtu provedbenih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje.
- (5) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu provedbenih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo mišljenje Interesne skupine za osiguranje osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.**Razmjena informacija među nadzornim tijelima unutar kolegija nadzornika**Nadzorna tijela unutar kolegija nadzornika razmjenjuju sustavno informacije, barem na godišnjoj osnovi ili prema potrebi na *ad hoc* osnovi.⁽¹⁾ SL L 335, 17.12.2009., str. 1.⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 12, 17.1.2015., str. 1.).⁽³⁾ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

Članak 2.

Rok za razmjenu informacija

1. Nadzorna tijela unutar kolegija nadzornika dogovaraju rok za razmjenu svih informacija koje se razmjenjuju sustavno ili na *ad hoc* osnovi.
2. Predmetna nadzorna tijela unaprijed se obavješćuju o odstupanjima od dogovorenih rokova uz odgovarajuće obrazloženje.

Članak 3.

Načini razmjene informacija

Nadzorna tijela unutar kolegija nadzornika dogovaraju zaštićeni elektronički oblik za razmjenu informacija i format podataka u kojem će se te informacije razmjenjivati.

Članak 4.

Valuta

Osim ako nadzorna tijela unutar kolegija nadzornika drugačije odluče u okviru koordinacijskog sporazuma sklopljenog u skladu s člankom 248. stavkom 4. Direktive 2009/138/EZ, nadzorna tijela iskazuju iznose u okviru razmjene informacija unutar kolegija nadzornika u valuti u kojoj su informacije iskazane.

Članak 5.

Jezik

Osim ako nadzorna tijela unutar kolegija nadzornika drugačije odluče u okviru koordinacijskog sporazuma sklopljenog u skladu s člankom 248. stavkom 4. Direktive 2009/138/EZ, nadzorna tijela razmjenjuju informacije na jeziku koji se najbolje razumije u okviru kolegija nadzornika.

Članak 6.

Pregled informacija koje treba razmjenjivati unutar kolegija nadzornika

Nadzornik grupe drugim nadzornim tijelima unutar kolegija nadzornika dostavlja pregled informacija koje treba razmjenjivati u skladu s člankom 357. Delegirane uredbe (EU) 2015/35 koristeći se predloškom iz Priloga I. ovoj Uredbi.

Članak 7.

Podnošenje glavnih zaključaka nakon postupka nadzornog pregleda

1. Druga nadzorna tijela unutar kolegija nadzornika nadzorniku grupe podnose glavne zaključke donesene nakon postupka nadzornog pregleda provedenog na razini pojedinačnog društva u skladu s člankom 357. stavkom 2. točkom (c) Delegirane uredbe (EU) 2015/35 koristeći se predloškom iz Priloga II. ovoj Uredbi.
2. Nadzornik grupe drugim nadzornim tijelima unutar kolegija nadzornika podnosi glavne zaključke donesene nakon postupka nadzornog pregleda provedenog na razini grupe u skladu s člankom 357. stavkom 3. točkom (a) podtočkom iii. Delegirane uredbe (EU) 2015/35 koristeći se predloškom iz Priloga II. ovoj Uredbi.

Članak 8.

Suradnja i razmjena informacija među nadzornim tijelima izvan kolegija nadzornika

1. Ako nadzorno tijelo unutar kolegija nadzornika razmjenjuje informacije koje su relevantne za nadzor grupe s nekim od drugih nadzornih tijela unutar kolegija nadzornika na dvostranoj ili višestranj osnovi, to nadzorno tijelo nadzorniku grupe dostavlja te informacije u razumnom roku. Nadzornik grupe osigurava da se svim drugim dotičnim nadzornim tijelima unutar kolegija nadzornika informacije dostave na sljedećem sastanku kolegija nadzornika ili prije toga.
2. Ako nadzorno tijelo unutar kolegija nadzornika primi od treće strane informacije koje su relevantne za nadzor grupe i razmjenjuje te informacije s nekim od drugih nadzornih tijela unutar kolegija nadzornika, to nadzorno tijelo u razumnom roku te informacije dostavlja nadzorniku grupe u najvećoj mjeri u kojoj je to moguće, poštujući ograničenja u pogledu povjerljivosti koje zahtijeva treća strana ili u skladu sa zakonodavstvom. Nadzornik grupe osigurava da se svim drugim dotičnim nadzornim tijelima unutar kolegija nadzornika informacije dostave na sljedećem sastanku kolegija nadzornika ili prije toga.

Članak 9.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG I.

Pregled informacija koje treba razmjenjivati unutar kolegija nadzornika

Vrsta informacija		Izvješće o solventnosti i financijskom stanju	Redovito nadzorno izvješće	Predlošci za kvantitativno izvješćivanje	Glavni zaključci postupka nadzornog pregleda	Ostali odabrani podaci
Naziv društva						
Sudjelujuće društvo	Element					
	Učestalost					
	Rok					
Društvo kći	Element					
	Učestalost					
	Rok					
Drugo povezano društvo	Element					
	Učestalost					
	Rok					

U pregledu se utvrđuju elementi informacija koje treba razmjenjivati, uključujući relevantne dijelove narativnih izvješća, relevantne predloške za kvantitativno izvješćivanje, glavne zaključke nakon postupka nadzornog pregleda i ostale odabrane podatke zajedno s rokovima i učestalosti, kako je dogovoreno unutar kolegija nadzornika.

—

PRILOG II.

Podnošenje glavnih zaključaka postupka nadzornog pregleda

Naziv pojedinačnog društva ili grupe	
Rezultat procjene rizika i relevantne planirane nadzorne aktivnosti	
Opis	
Nalazi izravnih nadzora/provjera i neizravnih nadzora	
Opis	
Relevantne nadzorne mjere	
Opis	

Glavni zaključci nakon postupka nadzornog pregleda uključuju rezultat procjene rizika, relevantne planirane nadzorne aktivnosti, nalaze izravnih nadzora, izravnih provjera i neizravnih nadzora te relevantne nadzorne mjere kako je dogovoreno unutar kolegija nadzornika.

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2015**od 11. studenoga 2015.****o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda o postupcima za procjene vanjskih procjena kreditnog rizika u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 44. stavak 4.a četvrti podstavak,

budući da:

- (1) Dodatne procjene primjerenosti vanjskih procjena kreditnog rizika iz članka 44. stavka 4.a Direktive 2009/138/EZ trebale bi biti ključna i važna aktivnost u okviru sustava upravljanja rizicima jer se njima smanjuju rizici povezani s izračunom tehničkih pričuva i potrebnog solventnog kapitala.
- (2) Postupovni aspekti dodatnih procjena trebaju se odražavati u pravilima društava za osiguranje i društava za reosiguranje u pogledu upravljanja rizicima iz članka 41. stavka 3. Direktive 2009/138/EZ jer su dodatne procjene dio sustava upravljanja rizicima.
- (3) Priroda, opseg i složenost djelatnosti društava za osiguranje i društava za reosiguranje trebali bi se uzeti u obzir kada ta društva uključuju postupovne aspekte dodatnih procjena u svoja pravila o upravljanju rizicima te dokumentiraju rezultate dodatnih procjena i načina provedbe tih procjena.
- (4) Ova se Uredba temelji na nacrtu provedbenih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje.
- (5) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu provedbenih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo mišljenje Interesne skupine za osiguranje i reosiguranje osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.**Pravila o upravljanju rizicima**

Za potrebe procjene primjerenosti vanjskih procjena kreditnog rizika koje se koriste u izračunu tehničkih pričuva i potrebnog solventnog kapitala primjenom dodatnih procjena iz članka 44. stavka 4.a Direktive 2009/138/EZ, društva za osiguranje i društva za reosiguranje u svoja pravila o upravljanju rizicima uključuju sljedeće:

- (a) opseg i učestalost dodatnih procjena;
- (b) način provedbe dodatnih procjena, uključujući pretpostavke na kojima se temelje;
- (c) učestalost redovitog pregleda dodatnih procjena i uvjeta na temelju kojih se zahtijeva *ad hoc* pregled dodatnih procjena.

⁽¹⁾ SL L 335, 17.12.2009., str. 1.⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

Članak 2.

Zadaće funkcije upravljanja rizicima

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje osiguravaju da funkcija upravljanja rizicima obuhvaća dodatne procjene u skladu s pravilima o upravljanju rizicima iz članka 1. i na odgovarajući način uzima u obzir rezultate dodatnih procjena u izračunu tehničkih pričuva i potrebnog solventnog kapitala.

Članak 3.

Informacije koje se upotrebljavaju za dodatne procjene

Pri provedbi dodatnih procjena društva za osiguranja i društva za reosiguranja upotrebljavaju informacije koje proizlaze iz pouzdanih i ažuriranih izvora.

Članak 4.

Pregled dodatnih procjena

1. U skladu s člankom 41. stavkom 3. Direktive 2009/138/EZ društva za osiguranje i društva za reosiguranje pregledavaju te dodatne procjene najmanje jedanput godišnje.
2. Društva za osiguranje i društva za reosiguranje pregledavaju te dodatne procjene i na *ad hoc* osnovi u slučaju pojave bilo kojeg uvjeta iz članka 1. točke (c) ili ako više nisu valjane pretpostavke na kojima se te procjene temelje.

Članak 5.

Dokumentiranje

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje dokumentiraju sljedeće:

- (a) način provedbe dodatnih procjena i rezultate tih procjena;
- (b) u kojoj se mjeri rezultati dodatnih procjena uzimaju u obzir u izračunu tehničkih pričuva i potrebnog solventnog kapitala.

Članak 6.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2016**od 11. studenoga 2015.****o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi s dioničkim indeksom za simetričnu prilagodbu standardnog kapitalnog zahtjeva za vlasničke vrijednosne papire u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 109.a stavak 2. točku (b),

budući da:

- (1) Kako bi se osiguralo da dionički indeks mjeri tržišnu cijenu raznovrsnog portfelja vlasničkih vrijednosnih papira koji upućuje na prirodu vlasničkih vrijednosnih papira koje drže društva za osiguranje i društva za reosiguranje, kako se zahtijeva na temelju članka 172. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/35 ⁽²⁾, on bi se trebao sastojati od nekoliko postojećih dioničkih indeksa za odgovarajuća tržišta. Radi usporedivosti razina tih dioničkih indeksa, razina svakog indeksa na početku odgovarajućeg vremenskog razdoblja iz članka 106. stavka 2. Direktive 2009/138/EZ trebala bi iznositi 100 postotnih bodova.
- (2) Vrijednost dioničkog indeksa mijenja se tijekom dana. Stoga je potrebno razjasniti koja se vrijednost mora upotrebljavati za određeni dan. Budući da se na burzama ne trguje svaki dan, potrebno je i odrediti dane za koje je potrebno izračunati razine dioničkog indeksa. Zbog toga bi se trebali definirati pojmovi „zadnja razina” i „radni dan”.
- (3) Dionički indeks trebao bi ispunjavati zahtjeve utvrđene člankom 172. Delegirane uredbe (EU) 2015/35.
- (4) Ova se Uredba temelji na nacrtu provedbenih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje.
- (5) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu provedbenih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo mišljenje Interesne skupine za osiguranje i reosiguranje osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „zadnja razina” znači zadnja vrijednost dioničkog indeksa za referentni dan koju objavljuje pružatelj dioničkog indeksa;
2. „radni dan” znači svaki dan osim subote i nedjelje.

⁽¹⁾ SL L 335, 17.12.2009., str. 1.⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 12, 17.1.2015., str. 1.).⁽³⁾ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

*Članak 2.***Izračun dioničkog indeksa**

1. Razina dioničkog indeksa iz članka 106. stavka 2. Direktive 2009/138/EZ utvrđuje se za svaki radni dan.

Razina dioničkog indeksa za određeni radni dan jednaka je zbroju doprinosa svih dioničkih indeksa uključenih u Prilog na taj radni dan.

Za svaki dionički indeks iz Priloga njegov doprinos za određeni radni dan jednak je umnošku njegove normalizirane razine za taj radni dan i odgovarajućeg pondera za dionički indeks kako je utvrđeno u Prilogu.

2. Za svaki dionički indeks iz Priloga njegova normalizirana razina za određeni radni dan jednaka je njegovoj zadnjoj razini tog radnog dana podijeljeno s njegovom zadnjom razinom prvog dana 36-mjesečnog razdoblja koje završava na radni dan za koji se izračunava razina dioničkog indeksa kako je definirano u članku 172. stavku 1. Delegirane uredbe (EU) 2015/35. Ako za određeni dan nije dostupna zadnja razina dioničkog indeksa, upotrebljava se posljednja zadnja razina prije tog dana.

*Članak 3.***Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

Dionički indeksi i ponderi

Dionički indeksi (Indeksi cijena)	Ponderi
AEX	0,14
CAC 40	0,14
DAX	0,14
FTSE All-Share Index	0,14
FTSE MIB Index	0,08
IBEX 35	0,08
Nikkei 225	0,02
OMX Stockholm 30 Index	0,08
S&P 500	0,08
SMI	0,02
WIG30	0,08

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2017**od 11. studenoga 2015.****o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda u vezi s faktorima prilagodbe za izračun potrebnog kapitala za valutni rizik za valute vezane uz euro u skladu s Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Direktivu 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 109.a stavak 2. točku (c),

budući da:

- (1) Prilagodbama utvrđenima u ovoj Uredbi uzimaju se u obzir detaljni kriteriji utvrđeni u članku 188. stavku 5. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/35 ⁽²⁾.
- (2) Kako bi se osigurao dosljedan tretman valuta vezanih uz euro u izračunu potrebnog kapitala za valutni rizik, trebali bi se predvidjeti faktori prilagodbe za valutni rizik u vezi s tečajem između eura i valuta vezanih uz euro, kao i u vezi tečaja između dvije valute vezane uz euro.
- (3) Ova se Uredba temelji na nacrtu provedbenih tehničkih standarda koji je Komisiji dostavilo Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje.
- (4) Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje provelo je otvoreno javno savjetovanje o nacrtu provedbenih tehničkih standarda na kojem se temelji ova Uredba, analiziralo je moguće povezane troškove i koristi te zatražilo mišljenje Interesne skupine za osiguranje i reosiguranje osnovane u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

*Članak 1.***Faktori prilagodbe za valutni rizik ako je lokalna ili strana valuta euro**

Ako je lokalna ili strana valuta euro, za potrebe članka 188. stavaka 3. i 4. Delegirane uredbe (EU) 2015/35, faktor od 25 % zamjenjuje se sa:

- (a) 0,39 % ako je druga valuta danska kruna (DKK);
- (b) 1,81 % ako je druga valuta lev (BGN);
- (c) 2,18 % ako je druga valuta zapadnoafrički CFA franak (BCEAO) (XOF);
- (d) 1,96 % ako je druga valuta srednjoafrički CFA franak (BEAC) (XAF);
- (e) 2,00 % ako je druga valuta komorski franak (KMF).

⁽¹⁾ SL L 335, 17.12.2009., str. 1.⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/35 od 10. listopada 2014. o dopuni Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 12, 17.1.2015., str. 1.).⁽³⁾ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

Članak 2.**Faktori prilagodbe za valutni rizik ako je lokalna i strana valuta vezana uz euro**

Za potrebe članka 188. stavaka 3. i 4. Delegirane uredbe (EU) 2015/35, faktor od 25 % zamjenjuje se s:

- (a) 2,24 % ako su dvije valute DKK i BGN;
- (b) 2,62 % ako su dvije valute DKK i XOF;
- (c) 2,40 % ako su dvije valute DKK i XAF;
- (d) 2,44 % ako su dvije valute DKK i KMF;
- (e) 4,06 % ako su dvije valute BGN i XOF;
- (f) 3,85 % ako su dvije valute BGN i XAF;
- (g) 3,89 % ako su dvije valute BGN i KMF;
- (h) 4,23 % ako su dvije valute XOF i XAF;
- (i) 4,27 % ako su dvije valute XOF i KMF;
- (j) 4,04 % ako su dvije valute XAF i KMF.

Članak 3.**Stupanje na snagu**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2018**od 11. studenoga 2015.**

o povlačenju prihvatanja preuzete obveze za dva proizvođača izvoznika dodijeljenog Provedbenom odlukom 2013/707/EU o potvrđi prihvatanja preuzete obveze u vezi s antidampinškim i antisubvencijskim mjerama koje se odnose na uvoz kristalnih silicijskih fotonaponskih modula i ključnih elemenata (tj. ćelija) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine za vrijeme primjene konačnih mjera

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije („Ugovor“),

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1225/2009 od 30. studenoga 2009. o zaštiti od dampinškog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice ⁽¹⁾ („Osnovna antidampinška uredba“), a posebno njezin članak 8.,uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 597/2009 od 11. lipnja 2009. o zaštiti od subvencioniranog uvoza iz zemalja koje nisu članice Europske zajednice ⁽²⁾ („Osnovna antisubvencijska uredba“), a posebno njezin članak 13.,

nakon obavješćivanja država članica,

budući da:

A. PREUZETA OBVEZA I DRUGE POSTOJEĆE MJERE

- (1) Uredbom (EU) br. 513/2013 ⁽³⁾ Europska komisija („Komisija“) uvela je privremenu antidampinšku pristojbu na uvoz u Europsku uniju („Unija“) kristalnih silicijskih fotonaponskih modula („moduli“) i ključnih elemenata (npr. ćelije i pločice) podrijetlom ili poslanih iz Narodne Republike Kine („NRK“).
- (2) Skupina proizvođača izvoznika ovlastila je Kinesku gospodarsku komoru za uvoz i izvoz strojeva i elektroničkih proizvoda („CCCME“) da u njihovo ime predloži Komisiji preuzimanje obveze u vezi s cijenama, što je i učinila. Iz uvjeta te preuzete obveze u vezi s cijenama jasno je da je riječ o paketu pojedinačnih preuzetih obveza u vezi s cijenama za svakog pojedinačnog proizvođača izvoznika koji, zbog praktičnosti upravljanja, koordinira CCCME.
- (3) Odlukom 2013/423/EU ⁽⁴⁾ Komisija je prihvatila tu preuzetu obvezu u vezi s cijenama u pogledu privremene antidampinške pristojbe. Uredbom (EU) br. 748/2013 ⁽⁵⁾ Komisija je izmijenila Uredbu (EU) br. 513/2013 radi uvođenja potrebnih tehničkih izmjena zbog prihvatanja preuzete obveze u pogledu privremene antidampinške pristojbe.
- (4) Provedbenom uredbom (EU) br. 1238/2013 ⁽⁶⁾ Vijeće je uvelo konačnu antidampinšku pristojbu na uvoz u Uniju modula i ćelija podrijetlom ili poslanih iz NRK-a („predmetni proizvodi“). Provedbenom uredbom (EU) br. 1239/2013 ⁽⁷⁾ Vijeće je uvelo i konačnu kompenzacijsku pristojbu na uvoz predmetnog proizvoda u Uniju.

⁽¹⁾ SL L 343, 22.12.2009., str. 51.⁽²⁾ SL L 188, 18.7.2009., str. 93.⁽³⁾ SL L 152, 5.6.2013., str. 5.⁽⁴⁾ SL L 209, 3.8.2013., str. 26.⁽⁵⁾ SL L 209, 3.8.2013., str. 1.⁽⁶⁾ SL L 325, 5.12.2013., str. 1.⁽⁷⁾ SL L 325, 5.12.2013., str. 66.

- (5) Po obavijesti o izmijenjenoj verziji preuzete obveze u vezi s cijenama koju je dostavila skupina proizvođača izvoznika („proizvođači izvoznici”) zajedno s CCCME-om, Provedbenom odlukom 2013/707/EU ⁽¹⁾ Komisija je potvrdila prihvaćanje preuzete obveze u vezi s cijenama kako je izmijenjena („preuzeta obveza”) za vrijeme primjene konačnih mjera. U Prilogu toj Odluci navedeni su proizvođači izvoznici za koje je prihvaćena preuzeta obveza, među ostalim:
- (a) Chint Solar (Zhejiang) Co. Ltd zajedno s njegovim povezanim trgovačkim društvima u Europskoj uniji pod zajedničkom dodatnom oznakom TARIC: B810 („Chint Solar”); i
- (b) Hangzhou Zhejiang University Sunny Energy Science and Technology Co. Ltd i Zhejiang Jinbest Energy Science and Technology Co. Ltd pod zajedničkom dodatnom oznakom TARIC: B825 („Sunny Energy”).
- (6) Provedbenom odlukom 2014/657/EU ⁽²⁾ Komisija je prihvatila prijedlog skupine proizvođača izvoznika zajedno s CCCME-om za pojašnjenja u pogledu provedbe preuzete obveze za predmetni proizvod obuhvaćen preuzetom obvezom, to jest module i ćelije podrijetlom ili poslone iz NRK-a, trenutačno razvrstane u oznake KN ex 8541 40 90 (oznake TARIC 8541 40 90 21, 8541 40 90 29, 8541 40 90 31 i 8541 40 90 39), koje proizvode proizvođači izvoznici („obuhvaćeni proizvod”). Antidampinške i kompenzacijske pristojbe iz uvodne izjave 4., kao i preuzeta obveza, zajednički se nazivaju „mjere”.
- (7) Provedbenom uredbom (EU) 2015/866 ⁽³⁾ Komisija je povukla prihvaćanje preuzete obveze za tri proizvođača izvoznika.
- (8) Provedbenom uredbom (EU) 2015/1403 ⁽⁴⁾ Komisija je povukla prihvaćanje preuzete obveze za još jednog proizvođača izvoznika.

B. UVJETI PREUZETE OBVEZE KOJI SU PREKRŠENI

- (9) Svako trgovačko društvo čija je preuzeta obveza prihvaćena preuzelo je obvezu da će prodavati samo obuhvaćeni proizvod koji samo proizvodi. Nije dopuštena prodaja proizvoda koje su proizvela druga trgovačka društva.
- (10) Proizvođači izvoznici složili su se, među ostalim, da neće prodavati obuhvaćeni proizvod prvom nezavisnom kupcu u Uniji po cijeni nižoj od određene najniže uvozne cijene u okviru povezane godišnje razine uvoza u Uniju utvrđene preuzetom obvezom.
- (11) Preuzetom obvezom također se objašnjava, u popisu koji nije konačan, što čini kršenje preuzete obveze. Taj popis posebno uključuje sklapanje kompenzacijskih dogovora s kupcima i davanje obmanjujućih izjava o podrijetlu predmetnog proizvoda ili identitetu izvoznika. Kršenje je preuzete obveze i sudjelovanje u sustavu trgovanja koji dovodi do rizika izbjegavanja mjera. U skladu s popisom, izdavanje trgovačkog računa, kako je definiran preuzetom obvezom, čije temeljne financijske transakcije nisu u skladu s njegovom nominalnom vrijednosti kršenje je preuzete obveze.
- (12) Nadalje, proizvođači izvoznici obvezali su se i da neće, osim obuhvaćenog proizvoda, istim kupcima kojima prodaju obuhvaćeni proizvod prodavati druge proizvode koje sami proizvode ili njima trguju, u opsegu većem od utvrđenog ograničenog malog postotka ukupne prodajne vrijednosti obuhvaćenog proizvoda („ograničenje usporedne prodaje”).
- (13) Povrh toga, na temelju preuzete obveze proizvođači izvoznici dužni su Komisiji svaka tri mjeseca i u određenim rokovima dostaviti detaljne podatke o svakoj izveznoj prodaji i daljnjoj prodaji u Uniju („tromjesečna izvješća”). Time se podrazumijeva da podatci dostavljeni u tim tromjesečnim izvješćima moraju biti potpuni i točni te da su prijavljene transakcije potpuno u skladu s uvjetima preuzete obveze. Mora se prijaviti i prodaja proizvoda koji nisu obuhvaćeni proizvod istim kupcima.

⁽¹⁾ SL L 325, 5.12.2013., str. 214.

⁽²⁾ SL L 270, 11.9.2014., str. 6.

⁽³⁾ SL L 139, 5.6.2015., str. 30.

⁽⁴⁾ SL L 218, 19.8.2015., str. 1.

- (14) Kako bi se osiguralo poštovanje preuzete obveze, proizvođači izvoznici također su se obvezali dopustiti posjete svojim prostorima radi provjere točnosti i potpunosti podataka dostavljenih Komisiji u tromjesečnim izvješćima i pružiti sve podatke koje Komisija smatra potrebnima.

C. UVJETI PREUZETE OBVEZE KOJIMA SE KOMISIJI OMOGUĆUJE POVLAČENJE I KADA NE POSTOJI KRŠENJE

- (15) Preuzetom obvezom određuje se da Komisija može povući svoje prihvaćanje preuzete obveze u svakom trenutku tijekom razdoblja primjene ako se pokaže da praćenje i provedba nisu izvedivi.

D. PRAĆENJE PROIZVOĐAČA IZVOZNIKA

- (16) Pri praćenju poštovanja preuzete obveze Komisija je provjerila podatke koji se odnose na preuzetu obvezu, a koje su dostavila dva proizvođača izvoznika iz uvodne izjave 5. Komisija je obavila i posjete radi provjere u prostorima tih proizvođača izvoznika. Nalazi navedeni u uvodnim izjavama 17. do 27. odnose se na probleme utvrđene za proizvođače izvoznike Chint Solar i Sunny Energy, koji Komisiju obvezuju da povuče prihvaćanje preuzete obveze za ta dva proizvođača izvoznika.

E. RAZLOZI ZA POVLAČENJE PRIHVAĆANJA PREUZETE OBVEZE

i. Chint Solar

- (17) Trgovačka društva u Uniji povezana s proizvođačem izvoznikom Chint Solar, navedena u uvodnoj izjavi 5. (a), prodavala su 2013. i 2014. obuhvaćeni proizvod nezavisnim kupcima u Uniji. Ta prodaja nije bila prijavljena Komisiji u roku određenom preuzetom obvezom. Tek je na početku posjeta radi provjere dostavljeno nepotpuno izvješće. Komisija je stoga zaključila da je proizvođač izvoznik Chint Solar prekršio obveze izvješćivanja.
- (18) Proizvođač izvoznik Chint Solar prodavao je u Uniji i module koje je proizvelo povezano trgovačko društvo koje ne sudjeluje u preuzetoj obvezi. Komisija je analizirala tu praksu i zaključila da je proizvođač izvoznik Chint Solar prekršio obvezu prodaje samo onih modula koje je proizvelo trgovačko društvo koje sudjeluje u preuzetoj obvezi.
- (19) Osim toga, povezani proizvođač modula u Uniji prodavao je te proizvode, među ostalim, jednom od kupaca proizvođača izvoznika Chint Solar ili kupcima povezanim s kupcem proizvođača izvoznika Chint Solar. Znatan dio te prodaje izvršen je po cijenama nižima od najniže uvozne cijene. Komisija je analizirala taj poslovni model. Zaključila je da je prodajom po cijenama nižima od najniže uvozne cijene kupcu proizvođača izvoznika Chint Solar ili kupcu povezanom s kupcem proizvođača izvoznika Chint Solar sklopljen kompenzacijski dogovor te da je proizvođač izvoznik Chint Solar prekršio obvezu iz preuzete obveze da neće sklapati kompenzacijske dogovore.
- (20) Nadalje, proizvođač izvoznik Chint Solar djelomično proizvodi module na temelju sporazuma o proizvođačima originalne opreme. Za jednu skupinu kupaca s kojima je sklopio sporazum o proizvođačima originalne opreme, ugovornim aranžmanom omogućena je prodaja toj skupini u Uniji i izvan nje. Proizvođač izvoznik Chint Solar nije dostavio sve informacije koje Komisija smatra potrebnima za praćenje preuzete obveze. Za drugu skupinu kupaca s kojima je sklopio sporazum o proizvođačima originalne opreme, provjerom je utvrđeno da su najmanje u jednom slučaju moduli dostavljeni kupcima iz skupine i iz Unije i izvan nje.
- (21) Ovaj poslovni model dovodi do rizika izbjegavanja mjera u obliku međusobne kompenzacije najniže uvozne cijene. Točnije, to bi bio slučaj ako se skupinama kupaca s kojima je proizvođač izvoznik Chint Solar sklopio sporazum o proizvođačima originalne opreme prodaju moduli preko trgovačkog društva koje je s njim povezano, a koje ne sudjeluje u preuzetoj obvezi.
- (22) Komisija je zaključila da je zbog utvrđene strukture trgovanja praćenje preuzete obveze proizvođača izvoznika Chint Solar neizvedivo u praksi.

ii. Sunny Energy

- (23) Proizvođač izvoznik Sunny Energy izdao je nekoliko trgovačkih računa za solarne module čija je nominalna vrijednost bila u skladu s najnižom uvoznom cijenom. Međutim, pregledom odgovarajućih računa koje je proizvođač izvoznik Sunny Energy dostavio kineskim tijelima nadležnima za PDV otkriveno je da su u te prodajne transakcije bili uključeni i proizvodi koji nisu obuhvaćeni preuzetom obvezom, npr. inverteri i kablovi koji su u preuzetoj obvezi definirani kao „ostali proizvodi”, što nije bilo prijavljeno Komisiji. Osim toga, prodaja takvih „ostalih proizvoda” istim kupcima prekoračila je ograničenje usporedne prodaje dopuštenu preuzetom obvezom. Riječ je o kršenjima obveza izvješćivanja i ograničenja za prodaju „ostalih proizvoda” istim kupcima.
- (24) Nadalje, tijekom posjeta radi provjere utvrđeno je da je prodajna cijena solarnih modula na računima koje je proizvođač izvoznik Sunny Energy dostavio kineskim tijelima nadležnima za PDV bila niža od cijene na računima koji su u skladu s preuzetom obvezom. Komisija je analizirala tu praksu i zaključila da je proizvođač izvoznik Sunny Energy izdavanjem trgovačkih računa čije temeljne financijske transakcije nisu bile u skladu s njihovim nominalnim vrijednostima prekršio preuzetu obvezu.
- (25) Proizvođač izvoznik Sunny Energy izvezio je tijekom dužeg razdoblja i „ostale proizvode” u carinsko skladište u Uniji. Ti se proizvodi carine kada ih kupac naruči. Te su prodaje stoga izvan područja praćenja koje provodi Komisija.
- (26) Komisija je analizirala posljedice takve strukture trgovanja i zaključila da postoji velik rizik međusobne kompenzacije najniže uvozne cijene, tj. ako se obuhvaćeni i neobuhvaćeni proizvodi prodaju iz carinskih skladišta istim kupcima. Komisija je zaključila da je zbog utvrđene strukture trgovanja praćenje preuzete obveze proizvođača izvoznika Sunny Energy neizvedivo u praksi.
- (27) Osim toga, pregledom evidencija o transakcijama na licu mjesta otkriveno je da jedan kupac nije platio cijeli iznos za predmetnu prodajnu transakciju. Daljnjom analizom utvrđeno je da je to djelomično plaćanje dovelo do prodajne cijene niže od najniže uvozne cijene. Prodaja po cijeni nižoj od najniže uvozne cijene kršenje je preuzete obveze.

iii. Zaključci

- (28) Nalazi u pogledu kršenja preuzete obveze i njezina neizvedivost, ustanovljeni za proizvođače izvoznike Chint Solar i Sunny Energy, opravdan su razlog za povlačenje prihvaćanja preuzete obveze za ta dva proizvođača izvoznika u skladu s člankom 8. stavkom 7. i člankom 8. stavkom 9. Osnovne antidampinške uredbe, člankom 13. stavkom 7. i člankom 13. stavkom 9. Osnovne antisubvencijske uredbe i u skladu s uvjetima preuzete obveze.

F. PROCJENA IZVEDIVOSTI PREUZETE OBVEZE U CJELINI

- (29) Preuzetom obvezom određeno je da činjenica da je pojedinačni proizvođač izvoznik krši ne dovodi automatski do povlačenja prihvaćanja preuzete obveze za sve proizvođače izvoznike. U tom slučaju Komisija procjenjuje utjecaj tog određenog kršenja na izvedivost preuzete obveze u pogledu svih proizvođača izvoznika i CCCME-a.
- (30) U skladu s time Komisija je procijenila utjecaj kršenja od strane proizvođača izvoznika Chint Solar i Sunny Energy na izvedivost preuzete obveze za sve proizvođače izvoznike i CCCME.
- (31) Odgovornost za ta kršenja isključivo je na dotičnim proizvođačima izvoznicima; praćenjem nisu otkrivena nikakva sustavna kršenja povezana s većim brojem proizvođača izvoznika ili CCCME-a.
- (32) Stoga Komisija zaključuje da ukupno funkcioniranje preuzete obveze nije ugroženo i da nema temelja za povlačenje prihvaćanja preuzete obveze za sve proizvođače izvoznike i CCCME.

G. PISANI PODNESCI I SASLUŠANJA

- (33) Zainteresiranim strankama omogućeno je da budu saslušane te da iznesu primjedbe u skladu s člankom 8. stavkom 9. Osnovne antidampinske uredbe i člankom 13. stavkom 9. Osnovne antisubvencijske uredbe. Oba proizvođača izvoznika (Chint Solar i Sunny Energy) dostavili su primjedbe te su bili saslušani. Još je jedna zainteresirana stranka dostavila primjedbe.
- (34) Tijekom saslušanja trgovačka društva Chint Solar i Sunny Energy potvrdila su da je došlo do određenih kršenja te su se obvezala na poštovanje preuzete obveze u budućnosti i naglasila da dotična kršenja smatraju manjima.

i. Chint Solar

Prodaja modula u Uniji koje je proizvelo povezano trgovačko društvo koje ne sudjeluje u preuzetoj obvezi

- (35) Proizvođač izvoznik Chint Solar tvrdio je da Komisija unatoč odgovorima povezanog proizvođača iz uvodne izjave 18. dostavljenima tijekom početnog ispitnog postupka nije uključila tog proizvođača ni u prijedlog uzorkovanja ni na popis proizvođača koji surađuju, a koji se konačno određuju tijekom prvotnog ispitnog postupka. Prema njegovu mišljenju, zbog tih propusta, proizvođač izvoznik Chint Solar nije mogao razumjeti različite statuse svojih proizvođača.
- (36) Komisija tu tvrdnju ne prihvaća. Prvo, prijedlog uzorkovanja odnosio se i na pojedinačne proizvođače i na skupine trgovačkih društava. Iz teksta prijedloga uzorkovanja i njemu priloženog popisa trgovačkih društava jasno je da je navedeno po jedno trgovačko društvo iz svake skupine trgovačkih društava. U stvari, većina trgovačkih društava predloženih za uzorkovanje imalo je nekoliko povezanih trgovačkih društava u NRK-u, ali je u prijedlogu uzorkovanja navedeno samo po jedno trgovačko društvo iz svake skupine trgovačkih društava.
- (37) Drugo, suprotno prijedlogu uzorkovanja, sva su trgovačka društva unutar skupine trgovačkih društava uvrštena na popis proizvođača izvoznika koji surađuju, a naveden je u provedbenim uredbama o uvođenju privremenih i konačnih antidampinskih i kompenzacijskih pristojbi za predmetni proizvod. Komisija smatra da je proizvođaču izvozniku Chint Solar, nakon objava informacija u privremenoj i konačnoj fazi prvotnog ispitnog postupka, dano dovoljno vremena da naglasi bilo kakvu nepravilnost popisa proizvođača izvoznika koji surađuju. Proizvođač izvoznik Chint Solar nije dostavio primjedbe.

Obveze izvješćivanja koje imaju povezani uvoznici u Uniji

- (38) Proizvođač izvoznik Chint Solar tvrdio je i da nije bio svjestan obveza izvješćivanja koje imaju njegova povezana trgovačka društva u Uniji iz uvodne izjave 5. točke (a) jer nije bio obaviješten o prihvaćanju preuzete obveze tih povezanih trgovačkih društava. Osim toga, proizvođač izvoznik Chint Solar tvrdio je da ta povezana trgovačka društva u Uniji nisu imala nezavisan pristup sustavu izvješćivanja, zbog čega nisu mogla dostaviti tromjesečna izvješća.
- (39) Komisija te tvrdnje ne prihvaća jer je proizvođač izvoznik Chint Solar bio dužan prijaviti transakcije daljnje prodaje nezavisnim kupcima u Uniji. Komisija ih ne prihvaća iz sljedećih razloga:
- (a) Preuzimanje obveze u koje je uključeno jedno od povezanih trgovačkih društava u Uniji iz uvodne izjave 5. točke (a), već je prihvaćeno s privremenom antidampinskom pristojbom ⁽¹⁾. U tekstu odredbi preuzete obveze jasno je određeno da se mora prijaviti daljnja prodaja nezavisnim kupcima u Uniji.
- (b) Preuzimanje obveze u koje je uključeno drugo povezano trgovačko društvo u Uniji iz uvodne izjave 5. točke (a) već je prihvaćeno za vrijeme primjene konačnih mjera ⁽²⁾. Međutim nije bilo prodaje tom povezanom trgovačkom društvu nakon prihvaćanja preuzimanja obveze. Stoga su tvrdnje proizvođača izvoznika Chint Solar nevažne za to trgovačko društvo.

⁽¹⁾ Odluka 2013/423/EU.

⁽²⁾ Provedbena odluka 2013/707/EU.

- (c) CCCME koordinira dostavljanje svih tromjesečnih izvješća trgovačkih društava koja podliježu preuzetoj obvezi, uključujući tromjesečna izvješća o transakcijama daljnje prodaje. Proizvođač izvoznik Chint Solar bio je u prilici dobiti bilo koje dodatne informacije o svojim obvezama izvješćivanja iz preuzete obveze.
- (d) Proizvođač izvoznik Chint Solar dostavio je na početku posjeta radi provjere nepotpuno tromjesečno izvješće. To potkrepljuje činjenicu da je proizvođač izvoznik Chint Solar bio svjestan obveze izvješćivanja o svojim povezanim trgovačkim društvima u Uniji.

Nema znatnog kršenja

- (40) Proizvođač izvoznik Chint Solar tvrdio je i da nije došlo do znatnog kršenja jer su neprijavljene transakcije bile zanemarive u usporedbi s ukupnim brojem prodajnih transakcija.
- (41) Komisija ne može prihvatiti tu tvrdnju. Proizvođač izvoznik Chint Solar od stupanja na snagu preuzete obveze nije dostavio nijedno tromjesečno izvješće o transakcijama daljnje prodaje svojeg povezanog trgovačkog društva iz uvodne izjave 5. točke (a). To ne ovisi o broju neprijavljenih transakcija. Komisija stoga ustraje u svojem zaključku da je proizvođač izvoznik Chint Solar prekršio svoju obvezu izvješćivanja iz preuzete obveze.

Prodaja povezanog proizvođača u Uniji

- (42) Proizvođač izvoznik Chint Solar sljedećim je razlozima osporio tvrdnju da je prekršio obvezu iz preuzete obveze da neće sklapati kompenzacijske dogovore:
  - (a) Proizvođač izvoznik Chint Solar obavijestio je Komisiju o stjecanju proizvođača modula u Uniji iz uvodne izjave 19., no Komisija nije reagirala.
  - (b) Zbog složenosti preuzete obveze, Komisija je općenito tijekom vremena objavljivala različite odgovore za isti scenarij. Stoga je razumno da proizvođač izvoznik Chint Solar nije procijenio rizik kompenzacijskih dogovora sve dok Komisija nije objavila informacije o namjeri povlačenja preuzete obveze.
  - (c) Prodaja povezanog proizvođača u Uniji ne bi trebala podlijegati uvjetima preuzete obveze koji se odnose samo na module i ćelije podrijetlom ili poslanih iz NRK-a.
  - (d) Proizvođač izvoznik Chint Solar nije imao namjeru međusobne kompenzacije prodajom istom svojem kupcu iz NRK-a i povezanom proizvođaču iz Unije. Tu je paralelnu prodaju opravdao razlikom u specifikacijama proizvoda i navici trgovanja određenog kupca proizvođača izvoznika Chint Solar. Proizvođač izvoznik Chint Solar tvrdio je i da je prodajna cijena povezanog proizvođača u Uniji u skladu s tržišnom cijenom. Osim toga, proizvođač izvoznik Chint Solar obvezao se zaustaviti prodaju predmetnog proizvoda tom svojem kupcu iz NRK-a, dostaviti tromjesečna izvješća o prodaji svojeg povezanog proizvođača u Uniji i omogućiti provjeru točnosti tih izvješća.
- (43) Komisija ne može prihvatiti te tvrdnje. Prvo, Komisija nije kritizirala proizvođača izvoznika Chint Solar zbog neobavješćivanja o stjecanju nego zbog usporedne prodaje opisane u uvodnoj izjavi 19.
- (44) Drugo, proizvođač izvoznik Chint Solar izvan konteksta citira odgovore Komisijinih službi koji su određeni kao neobvezujući. Odgovori na koje se poziva nevažni su za obvezu da neće sklapati kompenzacijske dogovore.
- (45) Treće, jasno je da prodaja proizvođača iz Unije ne može biti podložna preuzetoj obvezi. Međutim, kompenzacijski dogovori koje je Komisija utvrdila sklopljeni su zbog paralelne prodaje tog povezanog proizvođača iz Unije kupcu proizvođača izvoznika Chint Solar ili kupcima povezanim s kupcem proizvođača izvoznika Chint Solar. Razlika u specifikacijama proizvoda nevažna je s gledišta međusobne kompenzacije. Osim toga, nije relevantno ni to što je prodaja izvršena po tržišnim cijenama jer su te cijene bile niže od najniže uvozne cijene.
- (46) Komisija je analizirala i dodatne obveze proizvođača izvoznika Chint Solar i zaključila da se njima rješava samo rizik kompenzacijskih dogovora u vezi s jednim određenim kupcem. Osim toga, one predstavljaju dodatno opterećenje za praćenje preuzete obveze, odnosno za daljnje provjere dodatnih tromjesečnih izvješća.

Komisija stoga ustraje u svojoj procjeni da je proizvođač izvoznik Chint Solar prekršio svoju obvezu iz preuzete obveze da neće sklapati kompenzacijske dogovore.

Prodaja proizvođača originalne opreme

- (47) Proizvođač izvoznik Chint Solar dostavio je i informaciju da izvan Unije nije prodavao module kupaca s kojima je sklopio sporazum o proizvođačima originalne opreme iz uvodne izjave 20. Osim toga, proizvođač izvoznik Chint Solar ponovno je naglasio da je Komisiji dostavio sve informacije o posebnom sporazumu o proizvođačima originalne opreme.
- (48) Proizvođač izvoznik Chint Solar pojasnio je i da je u jednom slučaju pod posebnim okolnostima nehotice dostavio module kupcima iz uvodne izjave 20. (iz druge skupine kupaca s kojima je sklopio sporazum o proizvođačima originalne opreme) i iz Unije i izvan nje. Proizvođač izvoznik Chint Solar ponudio je preuzimanje obveze da u budućnosti neće doći do sličnih kršenja.
- (49) Komisija te tvrdnje ne prihvaća. Prvo, Komisija smatra da postojanje takvog poslovnog modela dovodi do rizika izbjegavanja mjera u obliku međusobne kompenzacije najniže uvozne cijene. Činjenica da nije bilo prodaje ne umanjuje utvrđeni rizik međusobne kompenzacije. Osim toga, proizvođač izvoznik Chint Solar nije dostavio pojedinosti o tome kako će osigurati da u budućnosti ne dođe do sličnih kršenja.

Nediskriminirajuće postupanje i promjene na solarnom tržištu Europske unije

- (50) Proizvođač izvoznik Chint Solar zatražio je i dostavu pravovremenih uputa i pružanje jednake prilike za ispravke tijekom provedbe preuzete obveze. Prema njegovom saznanju, Komisija je kod drugih trgovačkih društava podložnih preuzetoj obvezi utvrdila probleme neizvješćivanja i druga kršenja koji nisu uzrokovali povlačenje iz preuzete obveze.
- (51) Komisija ne prihvaća tu tvrdnju jer se ni za jedno drugo trgovačko društvo nije utvrdilo da je prekršilo preuzetu obvezu iz istih razloga kao proizvođač izvoznik Chint Solar.
- (52) Komisija stoga odbija te tvrdnje proizvođača izvoznika Chint Solar kao neosnovane.
- (53) Proizvođač izvoznik Chint Solar zatražio je od Komisije da pri odlučivanju o povlačenju preuzete obveze proizvođača izvoznika Chint Solar ocijeni promjene na solarnom tržištu Unije, a posebno navodni negativan utjecaj antidampinških i kompenzacijskih mjera na sektor solarne energije Unije.
- (54) Komisija tu tvrdnju ne prihvaća jer nije relevantna za procjenu činjenice je li proizvođač izvoznik Chint Solar prekršio preuzetu obvezu.

ii. Sunny Energy

Neizvješćivanje

- (55) Proizvođač izvoznik Sunny Energy osporava tvrdnju da je prekršio svoju obvezu izvješćivanja, s obzirom na to da je u jednom tromjesečnom izvješću prijavio Komisiji barem neke prodaje „ostalnih proizvoda” te je pripremio najmanje još jedno izvješće, no nije ga dostavio Komisiji.
- (56) Komisija ne može prihvatiti tu tvrdnju. Proizvođač izvoznik Sunny Energy dostavio je tromjesečno izvješće o „ostalim proizvodima” u prvom tromjesečju nakon stupanja na snagu preuzete obveze. Međutim proizvođač izvoznik Sunny Energy nije dostavio daljnja tromjesečna izvješća o „ostalim proizvodima” te u sljedećim tromjesečnim izvješćima nije ispravio izostavljene transakcije.

Ograničenje prodaje

- (57) Proizvođač izvoznik Sunny Energy tvrdio je da u većini slučajeva nije došlo do bitnih kršenja preuzete obveze te da je prodajna vrijednost „ostalih proizvoda” prekoračila ograničenje usporedne prodaje za zanemarivi iznos.
- (58) Komisija tu tvrdnju ne prihvaća. Prekoračenje ograničenja usporedne prodaje ne ovisi o dotičnom iznosu, čak i ako je zanemariv. Komisija stoga ustraje u svojem zaključku da je proizvođač izvoznik Sunny Energy prekršio svoju obvezu izvješćivanja iz preuzete obveze.

Sustav dvostrukog izdavanja računa

- (59) Proizvođač izvoznik Sunny Energy dostavio je informaciju da su točne vrijednosti na računima koji su u skladu s preuzetom obvezom, a koji su izdani njegovim kupcima te da se upotrebljavaju za bilježenje transakcija u njegovim poslovnim knjigama. Plaćanje dotične transakcije također se temelji na računu koji je u skladu s preuzetom obvezom. Prema njegovom mišljenju, za usklađenost s uvjetima preuzete obveze relevantna je samo ukupna vrijednost računa na kojem je istaknut PDV, a ne prikaz kako je ta ukupna vrijednost dobivena. Stoga su temeljne financijske transakcije bile u skladu s njihovim nominalnim vrijednostima. Osim toga, zanemariva je razlika u vrijednostima računa koji su u skladu s preuzetom obvezom i računa na kojima je istaknut PDV.
- (60) Komisija tu tvrdnju ne prihvaća. Prvo, na računu na kojem je istaknut PDV bila je navedena cijena predmetnog proizvoda i neprijavljenih „ostalih proizvoda”, čija je prodajna cijena bila različita od cijena navedenih na računu koji je u skladu s preuzetom obvezom. Drugo, proizvođač izvoznik Sunny Energy nije dostavio niti jednu uvjerljivu tvrdnju kojom bi opravdao razliku među različitim financijskim i administrativnim dokumentima.

Djelomično plaćanje

- (61) Proizvođač izvoznik Sunny Energy dostavio je i informaciju da je stupio u kontakt s kupcem iz uvodne izjave 27. te da mu je taj račun u potpunosti plaćen.
- (62) Komisija bilježi te postupke koje je proizvođač izvoznik Sunny Energy ipak poduzeo tek nakon što je Komisija primijetila problem.

Prodaja iz carinskog skladišta u Uniji

- (63) Proizvođač izvoznik Sunny Energy dostavio je i informaciju da je spreman zaustaviti prodaju „ostalih proizvoda” iz carinskih skladišta u Uniji iz uvodne izjave 25. kako bi izbjegao rizik potencijalne međusobne kompenzacije.
- (64) Komisija je zaključila da, bez obzira na to što bi ta obveza uklonila rizik međusobne kompenzacije, takvu obvezu ne bi bilo moguće pratiti. Nadalje, tim se obvezama ne uklanja utvrđena struktura trgovanja koja se odvijala tijekom dužeg razdoblja.

iii. Primjedbe druge zainteresirane stranke

- (65) Jedna zainteresirana stranka dostavila je informaciju da su proizvođači izvoznici Chint Solar i Sunny Energy sustavno prodavali predmetni proizvod po cijeni nižoj od najniže uvozne cijene ili su je na druge načine izbjegavali. Zainteresirana stranka pozvala je na povlačenje tih trgovačkih društava iz preuzete obveze.
- (66) Osim toga, zainteresirana stranka dostavila je informaciju da broj trgovačkih društava povučenih iz preuzete obveze potvrđuje tržišno iskustvo da je preuzeta obveza prekršena u širokom opsegu.

- (67) Komisija naglašava da je zainteresirana stranka u svojem podnesku iznijela neutemeljene tvrdnje. Praćenjem Komisija nije otkrila nikakva sustavna kršenja većeg broja proizvođača izvoznika ili CCCME-a.

iv. **Zaključak**

- (68) Komisija stoga ustraje u svojim zaključcima o kršenju preuzete obveze za proizvođače izvoznike Chint Solar i Sunny Energy.

H. POVLAČENJE PRIHVACANJA PREUZETE OBVEZE I UVOĐENJE KONAČNIH PRISTOJBI

- (69) Komisija je stoga, u skladu s člankom 8. stavkom 7. i člankom 8. stavkom 9. Osnovne antidampinške uredbe, člankom 13. stavkom 7. i člankom 13 stavkom 9. Osnovne antisubvencijske uredbe te u skladu s uvjetima preuzete obveze, zaključila da prihvaćanje preuzete obveze za proizvođače izvoznike Chint Solar i Sunny Energy treba povući.
- (70) Sukladno tomu, u skladu s člankom 8. stavkom 9. Osnovne antidampinške uredbe i člankom 13. stavkom 9. Osnovne antisubvencijske uredbe, konačna antidampinška pristojba uvedena člankom 1. Provedbene uredbe (EU) br. 1238/2013 i konačna kompenzacijska pristojba uvedena člankom 1. Provedbene uredbe (EU) br. 1239/2013 automatski se primjenjuju na uvoz predmetnog proizvoda podrijetlom ili poslanog iz NRK-a koji je proizveo proizvođač izvoznik Chint Solar (dodatna oznaka TARIC: B810) i Sunny Energy (dodatna oznaka TARIC: B825) od dana stupanja na snagu ove Uredbe.
- (71) U informativne svrhe u tablici u Prilogu ovoj Uredbi navedeni su proizvođači izvoznici za koje prihvaćanje preuzete obveze Provedbenom odlukom 2014/657/EU nije pod utjecajem ove Uredbe,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Provedbenom odlukom 2013/707/EU povlači se prihvaćanje preuzete obveze u odnosu na proizvođače izvoznike i. Chint Solar (Zhejiang) Co. Ltd zajedno s njegovim povezanim trgovačkim društvima u Europskoj uniji, pod zajedničkom dodatnom oznakom TARIC: B810; ii. Hangzhou Zhejiang University Sunny Energy Science and Technology Co. Ltd i Zhejiang Jinbest Energy Science and Technology Co. Ltd, pod zajedničkom dodatnom oznakom TARIC: B825.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju
Predsjednik
Jean-Claude JUNCKER

PRILOG

Popis trgovačkih društava:

Naziv trgovačkog društva	Dodatna oznaka TARIC
Jiangsu Aide Solar Energy Technology Co. Ltd	B798
Alternative Energy (AE) Solar Co. Ltd	B799
Anhui Chaoqun Power Co. Ltd	B800
Anji DaSol Solar Energy Science & Technology Co. Ltd	B802
Anhui Schutten Solar Energy Co. Ltd Quanjiao Jingkun Trade Co. Ltd	B801
Anhui Titan PV Co. Ltd	B803
Xi'an SunOasis (Prime) Company Limited TBEA SOLAR CO. LTD XINJIANG SANG'O SOLAR EQUIPMENT	B804
Changzhou NESL Solartech Co. Ltd	B806
Changzhou Shangyou Lianyi Electronic Co. Ltd	B807
Changzhou Trina Solar Energy Co. Ltd Trina Solar (Changzhou) Science & Technology Co. Ltd Changzhou Youze Technology Co. Ltd Trina Solar Energy (Shanghai) Co. Ltd Yancheng Trina Solar Energy Technology Co. Ltd	B791
CHINALAND SOLAR ENERGY CO. LTD	B808
ChangZhou EGing Photovoltaic Technology Co. Ltd	B811
CIXI CITY RIXING ELECTRONICS CO. LTD ANHUI RINENG ZHONGTIAN SEMICONDUCTOR DEVELOPMENT CO. LTD HUOSHAN KEBO ENERGY & TECHNOLOGY CO. LTD	B812
CNPV Dongying Solar Power Co. Ltd	B813
CSG PVtech Co. Ltd	B814
China Sunergy (Nanjing) Co. Ltd CEEG Nanjing Renewable Energy Co. Ltd CEEG (Shanghai) Solar Science Technology Co. Ltd China Sunergy (Yangzhou) Co. Ltd China Sunergy (Shanghai) Co. Ltd	B809

Naziv trgovačkog društva	Dodatna oznaka TARIC
Delsolar (Wujiang) Ltd	B792
Dongfang Electric (Yixing) MAGI Solar Power Technology Co. Ltd	B816
EOPLLY New Energy Technology Co. Ltd SHANGHAI EBEST SOLAR ENERGY TECHNOLOGY CO. LTD JIANGSU EOPLLY IMPORT & EXPORT CO. LTD	B817
Era Solar Co. Ltd	B818
GD Solar Co. Ltd	B820
Greenway Solar-Tech (Shanghai) Co. Ltd Greenway Solar-Tech (Huaian) Co. Ltd	B821
Konca Solar Cell Co. Ltd Suzhou GCL Photovoltaic Technology Co. Ltd Jiangsu GCL Silicon Material Technology Development Co. Ltd Jiangsu Zhongneng Polysilicon Technology Development Co. Ltd GCL-Poly (Suzhou) Energy Limited GCL-Poly Solar Power System Integration (Taicang) Co. Ltd GCL SOLAR POWER (SUZHOU) LIMITED	B850
Guodian Jintech Solar Energy Co. Ltd	B822
Hangzhou Bluesun New Material Co. Ltd	B824
Hanwha SolarOne (Qidong) Co. Ltd	B826
Hengdian Group DMEGC Magnetics Co. Ltd	B827
HENGJI PV-TECH ENERGY CO. LTD	B828
Himin Clean Energy Holdings Co. Ltd	B829
Jetion Solar (China) Co. Ltd Junfeng Solar (Jiangsu) Co. Ltd Jetion Solar (Jiangyin) Co. Ltd	B830
Jiangsu Green Power PV Co. Ltd	B831
Jiangsu Hosun Solar Power Co. Ltd	B832
Jiangsu Jiasheng Photovoltaic Technology Co. Ltd	B833
Jiangsu Runda PV Co. Ltd	B834
Jiangsu Sainty Photovoltaic Systems Co. Ltd Jiangsu Sainty Machinery Imp. And Exp. Corp. Ltd	B835

Naziv trgovačkog društva	Dodatna oznaka TARIC
Jiangsu Seraphim Solar System Co. Ltd	B836
Jiangsu Shunfeng Photovoltaic Technology Co. Ltd Changzhou Shunfeng Photovoltaic Materials Co. Ltd Jiangsu Shunfeng Photovoltaic Electronic Power Co. Ltd	B837
Jiangsu Sinski PV Co. Ltd	B838
Jiangsu Sunlink PV Technology Co. Ltd	B839
Jiangsu Zhongchao Solar Technology Co. Ltd	B840
Jiangxi Risun Solar Energy Co. Ltd	B841
Jiangxi LDK Solar Hi-Tech Co. Ltd LDK Solar Hi-Tech (Nanchang) Co. Ltd LDK Solar Hi-Tech (Suzhou) Co. Ltd	B793
Jiangyin Hareon Power Co. Ltd Hareon Solar Technology Co. Ltd Taicang Hareon Solar Co. Ltd Hefei Hareon Solar Technology Co. Ltd Jiangyin Xinhui Solar Energy Co. Ltd Altusvia Energy (Taicang) Co. Ltd	B842
Jiangyin Shine Science and Technology Co. Ltd	B843
JingAo Solar Co. Ltd Shanghai JA Solar Technology Co. Ltd JA Solar Technology Yangzhou Co. Ltd Hefei JA Solar Technology Co. Ltd Shanghai JA Solar PV Technology Co. Ltd	B794
Jinko Solar Co. Ltd Jinko Solar Import and Export Co. Ltd ZHEJIANG JINKO SOLAR CO. LTD ZHEJIANG JINKO SOLAR TRADING CO. LTD	B845
Jinzhou Yangguang Energy Co. Ltd Jinzhou Huachang Photovoltaic Technology Co. Ltd Jinzhou Jinmao Photovoltaic Technology Co. Ltd Jinzhou Rixin Silicon Materials Co. Ltd Jinzhou Youhua Silicon Materials Co. Ltd	B795
Juli New Energy Co. Ltd	B846

Naziv trgovačkog društva	Dodatna oznaka TARIC
Jumao Photonic (Xiamen) Co. Ltd	B847
King-PV Technology Co. Ltd	B848
Kinve Solar Power Co. Ltd (Maanshan)	B849
Lightway Green New Energy Co. Ltd Lightway Green New Energy(Zhuozhou) Co. Ltd	B851
MOTECH (SUZHOU) RENEWABLE ENERGY CO. LTD	B852
Nanjing Daqo New Energy Co. Ltd	B853
NICE SUN PV CO. LTD LEVO SOLAR TECHNOLOGY CO. LTD	B854
Ningbo Huashun Solar Energy Technology Co. Ltd	B856
Ningbo Jinshi Solar Electrical Science & Technology Co. Ltd	B857
Ningbo Komaes Solar Technology Co. Ltd	B858
Ningbo Osda Solar Co. Ltd	B859
Ningbo Qixin Solar Electrical Appliance Co. Ltd	B860
Ningbo South New Energy Technology Co. Ltd	B861
Ningbo Sunbe Electric Ind Co. Ltd	B862
Ningbo Ulica Solar Science & Technology Co. Ltd	B863
Perfectenergy (Shanghai) Co. Ltd	B864
Perlight Solar Co. Ltd	B865
Phono Solar Technology Co. Ltd Sumec Hardware & Tools Co. Ltd	B866
RISEN ENERGY CO. LTD	B868
SHANDONG LINUO PHOTOVOLTAIC HI-TECH CO. LTD	B869
SHANGHAI ALEX SOLAR ENERGY SCIENCE & TECHNOLOGY CO. LTD SHANGHAI ALEX NEW ENERGY CO. LTD	B870
Shanghai BYD Co. Ltd BYD (Shangluo)Industrial Co. Ltd	B871

Naziv trgovačkog društva	Dodatna oznaka TARIC
Shanghai Chaori Solar Energy Science & Technology Co. Ltd Shanghai Chaori International Trading Co., Ltd	B872
Propsolar (Zhejiang) New Energy Technology Co. Ltd Shanghai Propsolar New Energy Co. Ltd	B873
SHANGHAI SHANGHONG ENERGY TECHNOLOGY CO. LTD	B874
SHANGHAI SOLAR ENERGY S&T CO. LTD Shanghai Shenzhou New Energy Development Co. Ltd Lianyungang Shenzhou New Energy Co. Ltd	B875
Shanghai ST Solar Co. Ltd Jiangsu ST Solar Co. Ltd	B876
Shenzhen Sacred Industry Co.Ltd	B878
Shenzhen Topray Solar Co. Ltd Shanxi Topray Solar Co. Ltd Leshan Topray Cell Co. Ltd	B880
Sopray Energy Co. Ltd Shanghai Sopray New Energy Co. Ltd	B881
SUN EARTH SOLAR POWER CO. LTD NINGBO SUN EARTH SOLAR POWER CO. LTD Ningbo Sun Earth Solar Energy Co. Ltd	B882
SUZHOU SHENGLONG PV-TECH CO. LTD	B883
TDG Holding Co. Ltd	B884
Tianwei New Energy Holdings Co. Ltd Tianwei New Energy (Chengdu) PV Module Co. Ltd Tianwei New Energy (Yangzhou) Co. Ltd	B885
Wenzhou Jingri Electrical and Mechanical Co. Ltd	B886
Shanghai Topsolar Green Energy Co. Ltd	B877
Shenzhen Sungold Solar Co. Ltd	B879
Wuhu Zhongfu PV Co. Ltd	B889
Wuxi Saijing Solar Co. Ltd	B890
Wuxi Shangpin Solar Energy Science and Technology Co. Ltd	B891
Wuxi Solar Innova PV Co. Ltd	B892

Naziv trgovačkog društva	Dodatna oznaka TARIC
Wuxi Suntech Power Co. Ltd Suntech Power Co. Ltd Wuxi Sunshine Power Co. Ltd Luoyang Suntech Power Co. Ltd Zhenjiang Rietech New Energy Science Technology Co. Ltd Zhenjiang Ren De New Energy Science Technology Co. Ltd	B796
Wuxi Taichang Electronic Co. Ltd Wuxi Machinery & Equipment Import & Export Co. Ltd Wuxi Taichen Machinery & Equipment Co. Ltd	B893
Xi'an Huanghe Photovoltaic Technology Co. Ltd State-run Huanghe Machine-Building Factory Import and Export Corporation Shanghai Huanghe Fengjia Photovoltaic Technology Co. Ltd	B896
Xi'an LONGi Silicon Materials Corp. Wuxi LONGi Silicon Materials Co. Ltd	B897
Years Solar Co. Ltd	B898
Yingli Energy (China) Co. Ltd Baoding Tianwei Yingli New Energy Resources Co. Ltd Hainan Yingli New Energy Resources Co. Ltd Hengshui Yingli New Energy Resources Co. Ltd Tianjin Yingli New Energy Resources Co. Ltd Lixian Yingli New Energy Resources Co. Ltd Baoding Jiasheng Photovoltaic Technology Co. Ltd Beijing Tianneng Yingli New Energy Resources Co. Ltd Yingli Energy (Beijing) Co. Ltd	B797
Yuhuan BLD Solar Technology Co. Ltd Zhejiang BLD Solar Technology Co. Ltd	B899
Yuhuan Sinosola Science & Technology Co.Ltd	B900
Zhangjiagang City SEG PV Co. Ltd	B902
Zhejiang Fengsheng Electrical Co. Ltd	B903
Zhejiang Global Photovoltaic Technology Co. Ltd	B904
Zhejiang Heda Solar Technology Co. Ltd	B905
Zhejiang Jiutai New Energy Co. Ltd Zhejiang Topoint Photovoltaic Co. Ltd	B906

Naziv trgovačkog društva	Dodatna oznaka TARIC
Zhejiang Kingdom Solar Energy Technic Co. Ltd	B907
Zhejiang Koly Energy Co. Ltd	B908
Zhejiang Mega Solar Energy Co. Ltd Zhejiang Fortune Photovoltaic Co. Ltd	B910
Zhejiang Shuqimeng Photovoltaic Technology Co. Ltd	B911
Zhejiang Shinew Photoelectronic Technology Co. Ltd	B912
Zhejiang Sunflower Light Energy Science & Technology Limited Liability Company Zhejiang Yauchong Light Energy Science & Technology Co. Ltd	B914
Zhejiang Sunrupu New Energy Co. Ltd	B915
Zhejiang Tianming Solar Technology Co. Ltd	B916
Zhejiang Trunsun Solar Co. Ltd Zhejiang Beyondsun PV Co. Ltd	B917
Zhejiang Wanxiang Solar Co. Ltd WANXIANG IMPORT & EXPORT CO LTD	B918
Zhejiang Xiongtai Photovoltaic Technology Co. Ltd	B919
ZHEJIANG YUANZHONG SOLAR CO. LTD	B920
Zhongli Talesun Solar Co. Ltd	B922

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/2019**od 11. studenoga 2015.****o utvrđivanju paušalnih uvoznih vrijednosti za određivanje ulazne cijene određenog voća i povrća**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ⁽¹⁾,uzimajući u obzir Provedbenu uredbu Komisije (EU) br. 543/2011 od 7. lipnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu Uredbe Vijeća (EZ) br. 1234/2007 za sektore voća i povrća te prerade vina voća i povrća ⁽²⁾, a posebno njezin članak 136. stavak 1.,

budući da:

- (1) Provedbenom uredbom (EU) br. 543/2011, prema ishodu Urugvajске runde multilateralnih pregovora o trgovini, utvrđuju se kriteriji kojima Komisija određuje paušalne vrijednosti za uvoz iz trećih zemalja, za proizvode i razdoblja određena u njezinu Prilogu XVI. dijelu A.
- (2) Paušalna uvozna vrijednost izračunava se za svaki radni dan, u skladu s člankom 136. stavkom 1. Provedbene uredbe (EU) br. 543/2011, uzimajući u obzir promjenjive dnevne podatke. Stoga ova Uredba treba stupiti na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Paušalne uvozne vrijednosti iz članka 136. Provedbene uredbe (EU) br. 543/2011 određene su u Prilogu ovoj Uredbi.

*Članak 2.*Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 11. studenoga 2015.

Za Komisiju,
u ime predsjednika,
Jerzy PLEWA
Glavni direktor za poljoprivredu i ruralni razvoj

⁽¹⁾ SL L 347, 20.12.2013., str. 671.⁽²⁾ SL L 157, 15.6.2011., str. 1.

PRILOG

Paušalne uvozne vrijednosti za određivanje ulazne cijene određenog voća i povrća

(EUR/100 kg)		
Oznaka KN	Oznaka treće zemlje (1)	Standardna uvozna vrijednost
0702 00 00	AL	50,7
	MA	68,0
	MK	50,7
	ZZ	56,5
0707 00 05	AL	80,9
	JO	229,9
	MA	183,4
	TR	153,7
	ZZ	162,0
0709 93 10	MA	103,9
	TR	148,5
	ZZ	126,2
0805 20 10	CL	170,3
	MA	76,8
	PE	166,7
	TR	83,5
	ZZ	124,3
0805 20 30, 0805 20 50, 0805 20 70, 0805 20 90	CL	184,7
	PE	147,1
	TR	68,7
	ZA	95,1
	ZZ	123,9
0805 50 10	TR	99,9
	ZZ	99,9
0806 10 10	BR	306,7
	EG	224,2
	PE	300,3
	TR	171,8
	ZZ	250,8
0808 10 80	AR	145,7
	CA	163,3
	CL	81,2
	MK	29,8
	NZ	117,4
	US	146,9
	ZA	213,7
	ZZ	128,3

(EUR/100 kg)

Oznaka KN	Oznaka treće zemlje ⁽¹⁾	Standardna uvozna vrijednost
0808 30 90	BA	73,9
	CN	83,9
	TR	126,3
	XS	80,0
	ZZ	91,0

⁽¹⁾ Nomenklatura država utvrđena Uredbom Komisije (EU) br. 1106/2012 od 27. studenoga 2012. o provedbi Uredbe (EZ) br. 471/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o statistici Zajednice u vezi s vanjskom trgovinom sa zemljama nečlanicama, u pogledu ažuriranja nomenklature država i područja (SL L 328, 28.11.2012., str. 7.). Oznakom „ZZ” označava se „drugo podrijetlo”.

ODLUKE

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2015/2020

od 26. listopada 2015.

o delegiranju glavnom tajniku Vijeća ovlasti za izdavanje propusnice članovima, dužnosnicima i ostalim službenicima Europskog vijeća i Vijeća, kao i posebnim podnositeljima zahtjeva predviđenima u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1417/2013 i o stavljanju izvan snage Odluke 2005/682/EZ, Euratom

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 240. stavak 2. drugi podstavak,

uzimajući u obzir Protokol br. 7 o povlasticama i imunitetima Europske unije priložen Ugovoru o Europskoj uniji, Ugovoru o funkcioniranju Europske unije i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju, a posebno njegov članak 6. prvi stavak,

budući da:

- (1) Na temelju članka 235. stavka 4. i članka 240. stavka 2. prvog podstavka UFEU-a, Glavno tajništvo Vijeća pomaže i Europskom vijeću i Vijeću Europske unije.
- (2) Na temelju članka 6. prvog stavka Protokola br. 7, predsjednik Europskog vijeća i predsjednik Vijeća mogu izdati propusnice članovima svojih institucija te dužnosnicima i drugim službenicima svojih institucija, u skladu s uvjetima utvrđenim u Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europske unije, utvrđenima Uredbom Vijeća (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 ⁽¹⁾.
- (3) Uredbom Vijeća (EU) br. 1417/2013 ⁽²⁾ utvrđuju se obrazac, područje primjene i uvjeti za izdavanje propusnice članovima institucija Unije, dužnosnicima i ostalim službenicima Unije te posebnim podnositeljima zahtjeva iz njezina Priloga II.
- (4) Na temelju članka 1. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1417/2013, propusnica se može izdati posebnim podnositeljima zahtjeva, na temelju Priloga II. toj Uredbi, isključivo u interesu Unije, u iznimnim slučajevima i uz odgovarajuće obrazloženje.
- (5) Predsjednik Europskog vijeća i predsjednik Vijeća trebali bi svoje ovlasti delegirati glavnom tajniku Vijeća.
- (6) Odluku Vijeća 2005/682/EZ, Euratom ⁽³⁾ trebalo bi staviti izvan snage,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Ovlasti dodijeljene predsjedniku Europskog vijeća i predsjedniku Vijeća člankom 6. prvim stavkom Protokola br. 7 za izdavanje propusnice članovima njihovih institucija, dužnosnicima i ostalim službenicima Europskog vijeća i Vijeća, kao i posebnim podnositeljima zahtjeva predviđenima u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1417/2013 izvršava glavni tajnik Vijeća.

⁽¹⁾ Uredba (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 Vijeća od 29. veljače 1968. kojom se utvrđuje Pravilnik o osoblju za dužnosnike i Uvjeti zaposlenja ostalih službenika Europskih zajednica i kojom se uvode posebne mjere koje se privremeno primjenjuju na dužnosnike Komisije (SL L 56, 4.3.1968., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EU) br. 1417/2013 od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju obrasca za propusnicu koju izdaje Europska unija (SL L 353, 28.12.2013., str. 26.).

⁽³⁾ Odluka Vijeća 2005/682/EZ, Euratom od 20. rujna 2005. o delegiranju zamjeniku glavnog tajnika ovlasti za izdavanje propusnice dužnosnicima Glavnog tajništva Vijeća (SL L 258, 4.10.2005., str. 4.).

Glavni tajnik ovlašten je te ovlasti delegirati glavnom direktoru uprave.

Članak 2.

Odluka 2005/682/EZ, Euratom stavlja se izvan snage.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Luxembourg 26. listopada 2015.

Za Vijeće
Predsjednica
C. DIESCHBOURG

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2015/2021**od 10. studenoga 2015.****o utvrđivanju stajališta koje treba zauzeti u ime Europske unije na Ministarskoj konferenciji Svjetske trgovinske organizacije o pristupanju Republike Liberije Svjetskoj trgovinskoj organizaciji**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 91. i članak 100. stavak 2. te članak 207. stavak 4. prvi podstavak, u vezi s njegovim člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Vlada Republike Liberije podnijela je 13. lipnja 2007. zahtjev za pristupanje Marakeškom sporazumu o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije („Marakeški sporazum“) u skladu s člankom XII. tog Sporazuma.
- (2) Dana 18. prosinca 2007. osnovana je Radna skupina za pristupanje Republike Liberije kako bi se postigao dogovor o uvjetima pristupanja koji su prihvatljivi za Republiku Liberiju i sve članice Svjetske trgovinske organizacije (WTO).
- (3) Komisija je u ime Unije dogovorila opsežan niz obveza koje Republika Liberija mora ispuniti za otvaranje tržišta u skladu sa smjernicama za pristupanje najmanje razvijenih zemalja koje je odredilo Glavno vijeće WTO-a i koje ispunjavaju zahtjeve Unije, uzimajući u obzir bilateralne trgovinske odnose s Republikom Liberijom u kontekstu partnerstva između EU-a i AKP-a.
- (4) Te su obveze sadržane u Protokolu o pristupanju Republike Liberije WTO-u („Protokol o pristupanju“).
- (5) Očekuje se da će pristupanje WTO-u imati pozitivan i dugotrajan učinak na postupak gospodarskih reformi i održivi razvoj u Republici Liberiji.
- (6) Protokol o pristupanju stoga bi trebalo odobriti.
- (7) Člankom XII. Marakeškog sporazuma predviđa se da se uvjeti pristupanja dogovaraju između države pristupnice i WTO-a te da uvjete pristupanja sa strane WTO-a odobrava Ministarska konferencija WTO-a. Člankom IV. stavkom 2. tog sporazuma predviđa se da u razdobljima između sastanaka Ministarske konferencije njezine zadaće obavlja Glavno vijeće WTO-a.
- (8) Primjereno je utvrditi stajalište koje treba zauzeti u ime Unije na Ministarskoj konferenciji Svjetske trgovinske organizacije o pristupanju Republike Liberije WTO-u,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Europske unije na Ministarskoj konferenciji Svjetske trgovinske organizacije o pristupanju Republike Liberije Svjetskoj trgovinskoj organizaciji jest da se pristupanje odobrava.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. studenoga 2015.

Za Vijeće
Predsjednik
P. GRAMEGNA

PROVEDBENA ODLUKA KOMISIJE (EU) 2015/2022**od 10. studenoga 2015.****o izmjeni Odluke 2008/866/EZ o hitnim mjerama za obustavu uvoza iz Perua određenih školjkaša namijenjenih prehrani ljudi u pogledu razdoblja njezine primjene***(priopćeno pod brojem dokumenta C(2015) 7669)***(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 53. stavak 1. točku (b) podtočku i.,

budući da:

- (1) Uredbom (EZ) br. 178/2002 utvrđuju se opća načela kojima se uređuje općenito hrana i hrana za životinje te posebno sigurnost hrane i hrane za životinje na razini Unije i na nacionalnoj razini. Njome su predviđene hitne mjere za slučajeve u kojima postoje dokazi da bi hrana ili hrana za životinje uvezena iz treće zemlje mogla predstavljati ozbiljan rizik za zdravlje ljudi, zdravlje životinja ili okoliš te da se taj rizik ne može na zadovoljavajući način suzbiti mjerama koje poduzima dotična država članica ili države članice.
- (2) Odluka Komisije 2008/866/EZ ⁽²⁾ donesena je nakon izbijanja hepatitisa A kod ljudi povezanog s konzumacijom školjkaša uvezenih iz Perua koji su bili zaraženi virusom hepatitisa A (HAV). Ta se odluka prvotno primjenjivala do 31. ožujka 2009., ali je to razdoblje primjene posljednji put produljeno do 30. studenoga 2015. Provedbenom odlukom Komisije 2014/874/EU ⁽³⁾.
- (3) Od peruanskog nadležnog tijela zatražilo se da dostavi zadovoljavajuća jamstva kako bi se osiguralo da su nedostaci utvrđeni u pogledu sustava praćenja za otkrivanje virusa kod živih školjkaša otklonjeni. Primjenu zaštitnih mjera trebalo bi produljiti dok se ne dokaže da su korektivne mjere koje su poduzela peruanska nadležna tijela bile učinkovite. Kada je riječ o rezultatima programa praćenja, Komisija još uvijek ne može zaključiti da se sustavom kontrole i planom praćenja koji su trenutačno uspostavljeni u Peruu za određene školjkaše mogu osigurati jamstva koja se zahtijevaju zakonodavstvom Unije.
- (4) Datum prestanka primjene Odluke 2008/866/EZ trebalo bi stoga u skladu s tim izmijeniti.
- (5) Mjere predviđene ovom Odlukom u skladu su s mišljenjem Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje,

DONIJELA JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

U članku 5. Odluke 2008/866/EZ datum „30. studenoga 2015.“ zamjenjuje se datumom „30. studenoga 2017.“

⁽¹⁾ SL L 31, 1.2.2002., str. 1.

⁽²⁾ Odluka Komisije 2008/866/EZ od 12. studenoga 2008. o hitnim mjerama za obustavu uvoza iz Perua određenih školjkaša namijenjenih prehrani ljudi (SL L 307, 18.11.2008., str. 9.).

⁽³⁾ Provedbena odluka Komisije 2014/874/EU od 3. prosinca 2014. o izmjeni Odluke 2008/866/EZ o hitnim mjerama za obustavu uvoza iz Perua određenih školjkaša namijenjenih prehrani ljudi u pogledu razdoblja njezine primjene (SL L 349, 5.12.2014., str. 63.).

Članak 2.

Ova je Odluka upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 10. studenoga 2015.

Za Komisiju
Vytenis ANDRIUKAITIS
Član Komisije

III.

(Drugi akti)

EUROPSKI GOSPODARSKI PROSTOR

ODLUKA NADZORNOG TIJELA EFTA-e

br. 273/14/COL

od 9. srpnja 2014.

**o financiranju poduzetnika Scandinavian Airlines novim revolving kreditom (Norveška)
[2015/2023]**

NADZORNO TIJELO EFTA-e („Tijelo“),

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru („Sporazum o EGP-u“), a posebno njegove članke 61. i 109. te Protokole 26. i 27.,

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum među državama EFTA-e o osnivanju Nadzornog tijela i Suda („Sporazum o nadzoru i sudu“), a posebno njegov članak 24.,

UZIMAJUĆI U OBZIR Protokol 3. uz Sporazum o nadzoru i sudu („Protokol 3.“), a posebno članak 1. stavak 2. dijela I. i članak 7. stavak 2. dijela II.,

budući da:

I. ČINJENICE

1. POSTUPAK

- (1) Krajem studenoga 2012. Tijelu i Europskoj komisiji („Komisija“) neslužbeno su se obratile Norveška, Danska i Švedska (zajednički „države“) u vezi sa svojom namjerom da sudjeluju u novom revolving kreditu („novi revolving kredit“) u korist poduzetnika Scandinavian Airlines („SAS“, „grupa SAS“ ili „poduzetnik“). Međutim 12. studenoga 2012. države su odlučile sudjelovati u novom revolving kreditu, a da pri tome mjeru nisu službeno prijavile Tijelu.
- (2) Tijelo je 5. veljače 2013. primilo pritužbu Udruge europskih niskotarifnih zračnih prijevoznika („ELFAA“) na sudjelovanje država u revolving kreditu. Dopisom od 18. veljače 2013. Tijelo je pozvalo norveška nadležna tijela da podnesu svoje primjedbe u pogledu pritužbe i navoda o nezakonitim državnim potporama.
- (3) Norveška nadležna tijela odgovorila su dopisom od 25. ožujka 2013., a dopisom od 6. lipnja 2013. dostavila su dodatne informacije.
- (4) Odlukom br. 259/13/COL od 19. lipnja 2013. Tijelo je pokrenulo službeni istražni postupak o potencijalno nezakonitim državnim potporama društvu SAS u obliku novog RK-a („odluka o pokretanju istražnog postupka“). Odluka o pokretanju istražnog postupka objavljena je u *Službenom listu Europske unije* i njegovu Dodatku o EGP-u ⁽¹⁾. Norveška nadležna tijela, grupa SAS i Foundation Asset Management Sweden AB („FAM“) ⁽²⁾ podnijeli su primjedbe o odluci o pokretanju istražnog postupka. Tijelo je 6. studenoga 2013. prosljedilo primjedbe grupe SAS i FAM-a norveškim nadležnim tijelima kojima je dana prilika za reakciju. U dopisu od 6. prosinca 2013. norveška nadležna tijela izjavila su da nemaju primjedbi na opažanja grupe SAS i FAM-a.

⁽¹⁾ SL C 290, 5.10.2013., str. 9. (ispravak).

⁽²⁾ FAM je poduzetnik odgovoran za upravljanje sredstvima zaklade Knut and Alice Wallenberg Foundation.

- (5) Dopisom od 25. veljače 2014. Tijelo je zatražilo više informacija od norveških nadležnih tijela. Te su informacije poslone u dopisu od 27. ožujka 2014.
- (6) Dopisom od 6. ožujka 2014. norveška nadležna tijela izvjestila su Tijelo da je društvo SAS odlučilo otkazati novi RK i razmotriti alternativne mogućnosti za jačanje svoje kapitalne osnove. Otkazivanje je stupilo na snagu 4. ožujka 2014.
- (7) Za ovaj postupak, u skladu s člankom 109. Stavkom 1. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru („Sporazum o EGP-u“) u vezi s člankom 24. Sporazuma među državama EFTA-e o osnivanju Nadzornog tijela i Suda, Tijelo je nadležno ocijeniti je li Norveška postupala u skladu s odredbama Sporazuma o EGP-u. S druge strane, Komisija je isključivo nadležna procijeniti jesu li Danska i Švedska poštovala odredbe Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU“). Isto tako, na temelju članka 109. stavka 2. Sporazuma o EGP-u i Protokola 27. uz taj Sporazum, kako bi se osigurala jednaka primjena u čitavom EGP-u, Tijelo i Komisija surađuju, razmjenjuju informacije i međusobno se savjetuju o pitanjima politike nadzora i pojedinačnim predmetima.
- (8) U svjetlu navedenoga i s obzirom na to da su u ovom predmetu nadležne obje institucije, Tijelo je prije donošenja ove odluke surađivalo i savjetovalo se s Komisijom.

2. SKANDINAVSKO TRŽIŠTE ZRAČNOG PROMETA

- (9) U razdoblju između 2001. i 2011. skandinavsko tržište zračnog prometa (kojim su obuhvaćene Danska, Švedska, Finska i Norveška) navodno je naraslo 126 % u raspoloživim kapacitetima u putničkom prometu (ASK) ⁽³⁾. Za gotovo čitav rast u prometu na kratkim linijama na skandinavskom tržištu zaslužni su niskotarifni zračni prijevoznici, osobito Norwegian Air Shuttle i Ryanair. Procjenjuje se da su niskotarifni zračni prijevoznici ostvarili 90 % rasta u tom razdoblju ⁽⁴⁾.
- (10) Unatoč sve većem značaju niskotarifnih zračnih prijevoznika, najveći igrač na skandinavskom tržištu i dalje je SAS čiji je tržišni udio u 2011. prema procjenama iznosio 35,6 %, što je znatno ispod visokih 50 % koliko je iznosio desetljeće ranije. Tržišni udio prijevoznika Norwegian Air Shuttle iste je godine dosegnuo 18,7 %, dok je tržišni udio prijevoznika Ryanair iznosio 6,8 %.

3. KORISNIK

- (11) SAS je nacionalni zračni prijevoznik država, najveći zračni prijevoznik u Skandinaviji i osmi najveći zračni prijevoznik u Europi. Također je jedan od utemeljitelja mreže Star Alliance. Sjedište grupe zračnih prijevoznika kojoj pripadaju prijevoznici Scandinavian Airlines, Widerøe ⁽⁵⁾ i Blue1 nalazi se u Stockholmu, a glavno joj je europsko i međunarodno žarište zračna luka u Kopenhagenu. SAS je 2013. preveo otprilike 28 milijuna putnika i ostvario prihod od otprilike 42 milijarde SEK.
- (12) Trenutačno je 50 % SAS-a u vlasništvu država: Švedska posjeduje 21,4 %, Danska 14,3 %, a Norveška 14,3 %. Glavni privatni dioničar je zaklada Knut and Alice Wallenberg Foundation („KAW“) (7,6 %), dok ostali dioničari posjeduju udjele od 1,5 % dionica ili manje.

Tablica 1.

Glavni dioničari SAS AB-a na dan 31. ožujka 2012. ⁽¹⁾

Dioničari	Ukupno (%)
Švedska vlada	21,4
Danska vlada	14,3

⁽³⁾ ASK (engl. Available Seat Kilometer) mjera je raspoloživih kapaciteta na letu zračnog prijevoznika u putničkom prometu. Odgovara umnošku broja dostupnih sjedala i broja prijeđenih kilometara.

⁽⁴⁾ Izvor: <http://www.airlineleader.com/regional-focus/nordic-region-heats-up-as-all-major-players-overhaul-their-strategies>.

⁽⁵⁾ Vidi bilješku 11. i stavak 29. u nastavku u pogledu prodaje 80 % dionica zračnog prijevoznika Widerøe. (29)

Dioničari	Ukupno (%)
Norveška vlada	14,3
Knut and Alice Wallenberg Foundation	7,6
Försäkringsaktiebolaget, Avanza Pension	1,5
A.H Värdepapper AB	1,4
Unionen	1,4
Danska nacionalna banka	1,4
Robur Försäkring	0,9
Ponderus Försäkring	0,8
Andra AP-fonden	0,5
Tredje AP-fonden	0,5
SSB + TC Ledning Omnibus FD No OM79	0,5
Nordnet Pensionsförsäkring AB	0,4
Swedbank Robur Sverigefond	0,4
Swedbank Robur Sverigefond Mega	0,3
JPM Chase NA	0,3
AMF Aktiefond Småbolag	0,3
JP Morgan Bank	0,3
KPA Pensionsförsäkring AB	0,2
Nomura International	0,2

(¹) Izvor: <http://www.sasgroup.net/SASGroup/default.asp>.

- (13) SAS je već nekoliko godina bio u lošem financijskom položaju, a u razdoblju od 2008. do 2013. ostvarivao je gubitke. U studenome 2012. Standard and Poor („S&P“) smanjio je kreditni rejting društva s B– na CCC+ (⁶). Te su poteškoće još više otežane tržišnim stanjem koje karakteriziraju visoke cijene goriva i nesigurna potražnja.
- (14) Iz godišnjih izvješća poduzetnika naročito proizlazi da je u razdoblju od 2008. do 2012. SAS svake godine ostvarivao znatne gubitke i da je zabilježio znatne iznose neto financijskog duga.

(⁶) Najnovije stajalište kreditne agencije Standard and Poor's u pogledu kreditnog rejtinga SAS-a razmatra se u bilješci 24. u nastavku:

Tablica 2.

Ključni financijski pokazatelji SAS-a za razdoblje 2007. – 2012. (u milijunima SEK) ⁽¹⁾

	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012. (sij.–listop.)
Prihod	50 958	52 870	44 918	41 070	41 412	35 986
Neto financijski dug	1 231	8 912	6 504	2 862	7 017	6 549
Dobit prije oporezivanja (EBT)	1 044	- 969	- 3 423	- 3 069	- 1 629	- 1 245
Neto dobit	636	- 6 360	- 2 947	- 2 218	- 1 687	- 985
Novčani tijek za godinu	- 1 839	- 3 084	- 1 741	868	- 1 243	- 1 018
Povrat na uloženi kapital (ROCE) – %	6,7	- 19,6	- 11,7	- 7,6	- 2,2	- 8,1
Povrat na knjigovodstveni kapital nakon oporeziva- nja – %	3,8	- 47,6	- 26,8	- 17,0	- 12,0	- 24,8
Koeficijent pokriva ka- mata – %	1,8	- 5,3	- 4,4	- 1,9	- 0,6	- 1,6

⁽¹⁾ Izvor: godišnja izvješća SAS-a za razdoblje 2008.–2012. dostupna na <http://www.sasgroup.net/SASGroup/default.asp>.

- (15) Zbog sve lošijeg financijskog položaja SAS je 2009./2010. proveo program znatnog smanjenja troškova („Core SAS”). U provedbi tog programa SAS je od svojih dioničara morao prikupiti kapital izdavanjem prava u dva navrata: i. 6 milijardi SEK u travnju 2009. te ii. 5 milijardi SEK u svibnju 2010. ⁽⁷⁾.
- (16) Financijske poteškoće SAS-a dosegnule su vrhunac 2012. kada je poduzetnik predstavio poslovni plan 4 Excellence Next Generation („plan 4XNG”) koji je uprava tog zračnog prijevoznika označila kao „posljednju priliku” za SAS ⁽⁸⁾. Osim toga, u studenome 2012. u tisku je objavljena mogućnost da SAS ode u stečaj ⁽⁹⁾.

4. OPIS MJERE: NOVI REVOLVING KREDIT U 2012.

- (17) U pogledu drugih prijevoznika u svijetu, SAS se oslanjao na vanjske kreditne linije kako bi održao minimalnu razinu likvidnosti. Od 20. prosinca 2006. SAS se oslanjao na revolving kredit koji je trebao isteći u lipnju 2013. („stari RK”). Stari RK iznosio je 366 milijuna EUR, a pružao ga je isključivo niz banaka [...]. Uključivao je i niz financijskih klauzula ili uvjeta, [...].
- (18) U prosincu 2011. zbog sve lošijeg poslovanja poduzetnika, uprava SAS-a odlučila je povući sredstva revolving kredita u cijelosti. Nakon što je podružnica SAS-a (Spanair) u siječnju 2012. prijavila stečaj, SAS je stupio u

⁽⁷⁾ Izdavanja prava iz 2009. i 2010. bila su predmet Odluke Komisije u predmetu SA.29785 (dostupna na http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/249053/249053_1461974_61_2.pdf), u kojoj je Komisija zaključila da nisu uključivala državnu potporu.

⁽⁸⁾ U tom smislu vidi riječi glavnog izvršnog direktora SAS-a koju je prenio Reuters 12. studenoga 2012.: „To doista jest naša „posljednja prilika” ako želimo da SAS opstane u budućnosti” izjavio je glavni direktor [...] nakon pokretanja novog plana spašavanja tog zračnog prijevoznika [...] koji nije ostvario cjelogodišnju dobit od 2007.”, dostupne na <http://www.reuters.com/article/2012/11/12/uk-sas-idUSLNE8AB01O20121112>. Vidi i članak pod naslovom „SAS tops European airline critical list” u novinama Financial Times od 13. studenoga 2012. na <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/fa1cbd88-2d87-11e2-9988-00144feabdc0.html#axzz2TSY5JHUh>.

⁽⁹⁾ Vidi na primjer Reuters od 18. studenoga 2012. (<http://www.reuters.com/article/2012/11/19/sas-idUSL5E8MI6IY20121119>) i Financial Times od 19. studenoga 2012. (<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/43e37eba-322f-11e2-b891-00144feabdc0.html#axzz2TSY5JHUh>).

pregovore s bankama i 15. ožujka 2012. postigao dogovor o novim klauzulama. Tim su novim klauzulama povećani troškovi povlačenja starog revolving kredita, postroženi uvjeti povlačenja i od SAS-a je zatraženo da osigura potpuni i trenutačni povrat povučenog iznosa. Osim toga, SAS je zajmodavcima morao dostaviti plan dokapitalizacije koji su morali odobriti odbor i glavni dioničari, tj. države i KAW.

- (19) Plan dokapitalizacije bio je poduprt takozvanim planom 4XNG koji je već početkom 2012. bio u razvoju. Planom 4XNG obuhvaćena su i pitanja oko kojih je [...] izrazio zabrinutost u pogledu postojećeg poslovnog plana SAS-a nazvanog 4 Excellence („plan 4X“) u svibnju 2012. Prema SAS-u poslovnim planom 4XNG omogućilo bi mu se da se pozicionira kao financijski autonomni zračni prijevoznik. U njemu je utvrđen niz financijskih ciljeva koje je SAS morao ispuniti u financijskoj godini 2014./2015. Oni su uključivali razinu dobiti prije kamata i poreza iznad 8 %, koeficijent financijske pripravnosti iznad 20 % i udio vlasničkog kapitala (vlasnički kapital/imovina) viši od 35 %. Planom 4XNG trebalo se omogućiti SAS-u da poboljša svoju dobit prije oporezivanja (EBT) za otprilike 3 milijarde SEK na godišnjoj razini, dok bi njegova provedba zahtijevala troškove restrukturiranja i jednokratne troškove u iznosu od otprilike 1,5 milijardi SEK.
- (20) Daljnji cilj plana 4XNG bio je pripremiti poduzetnika za uvođenje novih pravila za izračun mirovina od studenoga 2013. za koje se očekivalo da će negativno utjecati na vlasnički kapital grupe SAS. Osim toga, plan je uključivao obvezu završetka plana prodaje imovine i financiranja koji je iznosio otprilike 3 milijarde SEK u potencijalnom neto gotovinskom prihodu. Prodaja imovine uključivala je sljedeće ⁽¹⁰⁾: i. prodaju društva kćeri Widerøe, regionalnog zračnog prijevoznika u Norveškoj ⁽¹¹⁾, ii. prodaju manjinskog udjela u [...], iii. prodaju nekretnina povezanih sa zračnom lukom, iv. eksternalizaciju zemaljskih usluga ⁽¹²⁾, v. prodaju motora zrakoplova ⁽¹³⁾, vi. prodaju i povratni najam ili druge financijske transakcije u pogledu [...], vii. eksternalizaciju sustava upravljanja i pozivnih centara ⁽¹⁴⁾, te viii. prodaju ili osigurano financiranje triju zrakoplova Q400.
- (21) Norveška i dalje tvrdi da je plan 4XNG bio samofinancirajući, što znači da bi SAS prikupio dovoljno gotovine iz operativne djelatnosti i prodaje imovine da bi financirao početni trošak provedbe plana 4XNG. Međutim SAS je bio zabrinut zbog percepcije investitora u pogledu slabe likvidnosti uslijed znatnih početnih troškova provedbe plana 4XNG. SAS je stoga zatražio produljenje starog revolving kredita zajedno s pokretanjem novog revolving kredita koji bi podupirale države i KAW. SAS je, međutim, tvrdio da ni stari revolving kredit (produženi) ni novi revolving kredit neće biti povučeni.
- (22) Razgovori o novom revolving kreditu započeli su 4. lipnja 2012. ⁽¹⁵⁾. Na početku su, u skladu s planom dokapitalizacije (vidi prethodno navedeni stavak 18.), banke koje su bile zajmodavci starog revolving kredita zatražile da države osiguraju još jedan krug kapitala, npr. izdavanje prava, jer nisu bile voljne same podupirati novi revolving kredit. Države su međutim odbile tu ideju.
- (23) Nakon pregovora banke su prihvatile novi revolving kredit koji bi uspostavile zajedno s državama i KAW-om i koji bi bio strukturiran strogo po istim uvjetima za sve sudionike bez podređenosti i nesrazmjernog prava na jamstvo. Mora se naglasiti da je početni cilj bio da novi revolving kredit iznosi [3 – 6] milijarde/milijardi SEK, a postojala su samo dostupna jamstva u iznosu od [1–4] milijarde/milijarda SEK. Dana 22. listopada 2012. iznos novog revolving kredita smanjen je na 3,5 milijardi SEK (otprilike 400 milijuna EUR).
- (24) Novi revolving kredit osigurale su iste banke koje su osigurale stari revolving kredit (osim jedne) ⁽¹⁶⁾ zajedno s državama i KAW-om. U tom pogledu države su osigurale 50 % sredstava novog revolving kredita, što je razmjerno njihovom udjelu u SAS-u, a preostalih 50 % osigurale su banke i KAW. Države i KAW u novom su revolving kreditu sudjelovale pod istim uvjetima (naknade, kamate, klauzule) kao i banke.

⁽¹⁰⁾ Prema informacijama koje su dostavile norveška nadležna tijela, prodaja [...] uklonjena je s konačnog popisa planiranih prodaja zbog velike nesigurnosti u pogledu datuma prodaje i prihoda koji bi se ostvario.

⁽¹¹⁾ Dana 20. svibnja 2013. SAS je izvijestio da je potpisao sporazum o prodaji 80 % svojih dionica u poduzetniku Widerøe skupini ulagača. SAS će zadržati 20 % udjela u poduzetniku Widerøe, ali imat će mogućnost da 2016. prenese puno vlasništvo. Vidi <http://mb.cision.com/Main/290/9410155/119539.pdf>.

⁽¹²⁾ SAS je poduzetniku Swissport prodao 10 % dionica u svojem poduzeću za pružanje zemaljskih usluga. Ta je akvizicija stupila na snagu 1. studenoga 2013. Pregovori su trenutačno na čekanju dok Swissport ne zaključi akviziciju i integraciju poduzetnika Servisair.

⁽¹³⁾ Ta je prodaja završena uz učinak po likvidnost od otprilike 1,7 milijardi SEK.

⁽¹⁴⁾ Te su mjere uglavnom provedene i donijet će uštedu od otprilike 1 milijarde SEK.

⁽¹⁵⁾ [...].

⁽¹⁶⁾ [...], jedan od zajmodavaca u okviru starog revolving kredita naveo je da neće biti spreman za sudjelovanje u novom revolving kreditu. Uslijed toga, [...] i [...] razmjerno su povećali svoje sudjelovanje u novom revolving kreditu.

- (25) Glavne značajke novog revolving kredita bile su sljedeće:
- Podijeljen je na dvije kreditne podlinije od 2 milijarde SEK (linija A) i 1,5 milijardi SEK (linija B), za koje su države dale doprinos od 50 % vrijednosti. Uvjeti u pogledu troškova obje linije uključivali su početnu naknadu, naknadu za otvaranje kreditne linije, naknadu za uporabu, maržu i izlaznu naknadu.
  - SAS je trebao ispuniti određene uvjete da bi mogao povlačiti sredstva iz novog revolving kredita, a ti su uvjeti bili stroži za liniju B nego za liniju A ⁽¹⁷⁾.
  - Paket jamstava starog revolving kredita nastavio je vrijediti za novi revolving kredit, a pored toga zajmodavcima je dano i jamstvo u obliku svih dionica u poduzetniku Widerøe i sve druge neopterećene dugotrajne materijalne imovine grupe SAS od prosinca 2012. Novi revolving kredit imao je stoga jamstvo prvog reda na brojnu imovinu SAS-a, uključujući 100 % dionica njegovih podružnica Widerøe i SAS Spare Engine, 18 zrakoplova i brojne nekretnine. Procijenjeno je da je knjigovodstvena vrijednost tih jamstava otprilike 2,7 milijardi SEK (tj. otprilike 75 % novog revolving kredita), a podijeljena su proporcionalno između linije A i linije B.
  - Linija B mogla bi se povući samo kada se linija A povuče u cijelosti. Nakon 1. siječnja 2014. SAS bi mogao povlačiti sredstva iz nje samo ako je prodaja imovine ili dionica poduzetnika Widerøe okončana.
  - Datum dospijeca novog revolving kredita bio je 31. ožujka 2015.
- (26) Uvjeti novog revolving kredita dogovoreni su 25. listopada 2012. Međutim, između ostalog, ovisili su o odobrenju parlamenata svih država i potpisivanju sindikalnih sporazuma s posadom i kabinskim osobljem.
- (27) Države su dostavile izvješće od 7. studenoga 2012. koje je izradio CITI („izvješće CITI-ja”) kojem je cilj bio ocijeniti je li privatni ulagač u situaciji što je moguće sličnijoj onoj u kojoj su se našle države mogao ući u novi revolving kredit pod sličnim uvjetima. Na temelju pretpostavke osnovnog scenarija da će plan 4XNG biti uspješno proveden, u izvješću CITI-ja zaključeno je da će sudjelovanje država u novom revolving kreditu donijeti internu stopu profitabilnosti („IRR”) od [90 – 140 %], višekratnik povrata na gotovinu od otprilike [4 – 9x], i povećanje u vrijednosti vlasničkog kapitala od gotovo [700 – 1 200 %] (od studenoga 2012. do ožujka 2015.). U izvješću CITI-ja zaključeno je stoga da bi povrat koji zahtijevaju države bio u najmanju ruku jednak povratu koji bi zahtijevali privatni ulagači u sličnom položaju. Međutim u izvješću CITI-ja nije ocijenjena vjerojatnost da će SAS uspješno provesti „osnovni scenarij” plana 4XNG, niti je ocijenio utjecaj odstupanja od „osnovnog scenarija” poput, primjerice, neuspjeha da se monetizira imovina koja nije ključna.
- (28) SAS je 19. prosinca 2012. objavio da su ispunjeni svi potrebni uvjeti da novi revolving kredit stupi na snagu (vidi prethodno navedeni stavak 26.), uključujući odobrenje parlamenata država. Od tog datuma do 3. ožujka 2014. na snazi je bio novi revolving kredit koji je zamijenio stari revolving kredit ⁽¹⁸⁾.
- (29) Dopisom od 6. lipnja 2013. Norveška je objasnila da su, uslijed prodaje 80 % dionica poduzetnika Widerøe (prethodno navedeni stavak 20.), države i banke zajmodavci sa SAS-om dogovorile izmjene uvjeta novog revolving kredita, iako sporazum o izmjenama još nije službeno potpisan. U svojim primjedbama dostavljenima tijekom službenog istražnog postupka norveška nadležna tijela obavijestila su Tijelo da su sve strane potpisale izmjene novog revolving kredita i da će one stupiti na snagu nakon zaključenja postupka prodaje poduzetnika Widerøe, tj. 30. rujna 2013. Te su izmjene uključivale sljedeće:
- Iznos linije A bit će smanjen s 1,173 milijarde SEK na 0,8 milijardi SEK, a njezino će dospijće biti produljeno pet mjeseci do 1. lipnja 2014.
  - SAS će se obvezati na [0,5 – 0,8] milijardi SEK u gotovini kao jamstvo za liniju A. Preostalih [0,1 – 0,4] milijarde/milijardi SEK bit će osigurano jamstvima koja su već uključena u sporazum o novom revolving kreditu.
  - Iznos od 0,2 milijarde SEK iz linije A bit će opozvan kada odjel zemaljskih usluga bude dijelom prodan. Do trenutka kada je novi revolving kredit ukinut 4. ožujka 2014. SAS je primio pismo namjere potencijalnog kupca ⁽¹⁹⁾.
  - Linija B bit će smanjena s 1,5 milijardi SEK na 1,2 milijarde SEK.

⁽¹⁷⁾ Vidi bilješku 33. u nastavku.

⁽¹⁸⁾ Vidjeti <http://www.reuters.com/finance/stocks/SAS.ST/key-developments/article/2662973>.

⁽¹⁹⁾ Obveza u okviru linije A smanjena je s 0,8 milijardi SEK na 0,6 milijardi SEK 31. listopada 2013. kao posljedica SAS-ove prodaje udjela u poduzetniku SAS Ground Handling poduzetniku Swissport.

5. RAZLOZI ZA OTVARANJE SLUŽBENOG ISTRAŽNOG POSTUPKA

- (30) U svojoj odluci o pokretanju postupka Tijelo je izrazilo sumnju u pogledu *pari passu* sudjelovanja država, KAW-a i banaka u novom revolving kreditu, uglavnom zbog sljedećega:
- Prethodne izloženosti banaka SAS-u kroz njihovo sudjelovanje u starom revolving kreditu. Banke su ugrubo prepolovile svoj doprinos novom revolving kreditu i tako smanjile svoju ukupnu izloženost SAS-u za otprilike 50 % u pogledu novog revolving kredita, dok su države, koje s obzirom na sustavno negativne rezultate SAS-a nisu primile nikakav povrat u pogledu izdavanja prava u 2009. i 2010., pojačale svoju izloženost SAS-u.
  - Činjenica da je SAS u potpunosti povukao sredstva starog revolving kredita u siječnju 2012. mogla je utjecati na odluku banaka zajmodavaca da sudjeluju u novom revolving kreditu kako bi izbjegle daljnja povlačenja i osigurale da njihovi doprinosi u revolving kreditu ne budu u potpunosti izgubljeni s obzirom na poteškoće u poduzetniku. Tijelu je bilo nejasno je li na odluku banaka da sudjeluju u novom revolving kreditu utjecala činjenica da su u prethodnim godinama države stalno financijski podupirale SAS. Tijelo je primijetilo i da su privatni subjekti kao strogi uvjet za svoje sudjelovanje u novom revolving kreditu tražili uključivanje država.
  - Tijelo je postavilo pitanje bi li se sudjelovanje KAW-a u novom revolving kreditu moglo usporediti sa sudjelovanjem privatnog ulagača, imajući u vidu izloženost KAW-a SAS-u kroz posjedovanje njegovih dionica, ali i kroz banku SEB.
- (31) Tijelo je nadalje postavilo pitanje bi li se sudjelovanje država u novom revolving kreditu moglo smatrati razumnim iz perspektive dioničara i bi li prošlo test ulagača u tržišnom gospodarstvu gledano bez *pari passu* argumenata. U tom smislu Tijelo je ocijenilo je li se plan 4XNG oslanjao na dovoljno čvrste pretpostavke da bi naveo privatnog ulagača da sudjeluje u novom revolving kreditu i je li analiza osjetljivosti koja je provedena u okviru plana bila previše optimistična.
- (32) Primjerice, Tijelo je, između ostalog, ukazalo na optimistične brojke u planu u pogledu rasta tržišta s obzirom na ASK i BDP te na stopu inflacije od 0 % za razdoblje 2015. – 2017. Isto tako, izrazilo je sumnju u to da se uspješna provedba svih ušteda troškova i inicijativa prodaje imovine mogla predvidjeti u trenutku potpisivanja novog revolving kredita.
- (33) U pogledu uvjeta novog revolving kredita i procjene očekivanog povrata iz sudjelovanja država u novom revolving kreditu koju je proveo CITI, Tijelo je naglasilo da u izvješću CITI-ja nije ocijenjen plan 4XNG niti je provedena analiza osjetljivosti financijskog modela, nego se ono oslanja samo na podatke koji su mu dostavljeni. Tijelo je naglasilo i da u izvješću CITI-ja nije procijenjeno jamstvo za novi revolving kredit iz perspektive ulagača u tržišnom gospodarstvu te da u njemu nije razmotren utjecaj mogućih alternativnih scenarija s nepovoljnijim pretpostavkama (uključujući neplaćanje) u pogledu analize povrata. U tom smislu Tijelo je primijetilo da je u izvješću CITI-ja mogućnosti da SAS u sljedeće tri godine neće izvršiti plaćanje dodijeljena vjerojatnost jednaka nuli, što se činilo podcjenjivanjem rizika.
- (34) S obzirom na sve navedeno, Tijelo nije moglo isključiti mogućnost da bi sudjelovanje država u novom revolving kreditu moglo značiti prednost u korist SAS-a u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u.
- (35) Naposljetku, ako je novi revolving kredit trebao značiti državnu potporu u smislu Sporazuma o EGP-u, Tijelo je izrazilo sumnju u to da bi se novi revolving kredit mogao smatrati spojivim sa Sporazumom o EGP-u. U tom smislu Tijelo je ocijenilo bi li se mogao primijeniti bilo koji temelj za sukladnost utvrđen u Sporazumu o EGP-u. S obzirom na prirodu mjere i poteškoće SAS-a, Tijelo je primijetilo da su se kao jedini relevantni kriteriji pokazali oni povezani s potporom za spašavanje i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama u skladu s člankom 61. stavkom 3. točkom (c) Sporazuma o EGP-u na temelju Smjernica Tijela o državnoj potpori za spašavanje i restrukturiranje poduzetnika u teškoćama⁽²⁰⁾ („Smjernice za spašavanje i restrukturiranje”). Međutim preliminarni zaključak Tijela bio je da se čini da uvjeti za potporu za spašavanje i restrukturiranje utvrđeni u Smjernicama za spašavanje i restrukturiranje nisu bili ispunjeni.

⁽²⁰⁾ SL L 97, 15.4.2005., str. 41. i Dodatak o EGP-u br. 18, 14.4.2005., str. 1.

6. PRIMJEDBE NA ODLUKU O POKRETANJU POSTUPKA

6.1. Primjedbe norveških nadležnih tijela

- (36) Norveška tvrdi da je njihovo sudjelovanje u novom revolving kreditu počivalo na tržišnim uvjetima jer su u njemu sudjelovale *pari passu* s bankama i KAW-om, čime se isključuje postojanje državne potpore.
- (37) Norveška tvrdi da SAS nije povlačio sredstva iz starog revolving kredita ni u jednom trenutku tijekom razdoblja trajanja pregovora o novom revolving kreditu. Ukazuje na izmjene uvjeta starog revolving kredita u ožujku 2012. kojima su uvedeni još stroži uvjeti povlačenja i tvrdi da su od kraja lipnja 2012. banke stoga bile u mogućnosti odbiti bilo koji zahtjev SAS-a za povlačenjem sredstava. Iznos koji je povučen iz starog revolving kredita SAS je u cijelosti otplatio u ožujku 2012. i od tog datuma SAS više nije povlačio sredstva iz starog revolving kredita. Zbog toga bi se te banke moglo razumno smatrati „vanjskim” ulagačima koji sudjeluju u novom revolving kreditu pod jednakim uvjetima kao i države ⁽²¹⁾, a da pritom nisu izložene SAS-u na način da nisu materijalno osigurane ⁽²²⁾.
- (38) U pogledu sudjelovanja KAW-a u novom revolving kreditu zajedno s bankama, norveška nadležna tijela mišljenja su da je KAW imao ograničenu ekonomsku izloženost SEB-u i da to nije moglo utjecati na njegovu odluku o sudjelovanju u novom revolving kreditu.
- (39) Štoviše, Norveška smatra da je plan 4XNG bio realističan i da ga se moglo uspješno provesti. Ustraje na tome da su svi aspekti i pretpostavke, uključujući one u pogledu projekcije prihoda („RASK”) ⁽²³⁾, mjere za uštedu troškova i planirane prodaje pažljivo razmotrene kako bi bile u skladu s financijskim ciljevima plana 4XNG za razdoblje 2014. – 2015. Nadalje, plan 4XNG, zajedno sa svim pretpostavkama na koje se oslanjao, pomno su razmotrili vanjski financijski savjetnici obje države (Goldman Sachs) i banaka [...] te je prilagođen u skladu s njihovim primjedbama i preporukama. Naglašava i da je očekivanje uspješne provedbe plana pri donošenju odluke o sudjelovanju u novom revolving kreditu poduprla činjenica da je sklapanje novih sindikalnih sporazuma bilo preduvjet za novi revolving kredit. Nadalje, Norveška je izjavila da su događanja u razdoblju između prosinca 2012. i otkazivanja novog revolving kredita 4. ožujka 2014. pokazala da je plan na dobrom putu da donese očekivane rezultate ⁽²⁴⁾.
- (40) U pogledu uvjeta novog revolving kredita Norveška smatra da su bili u skladu s uobičajenim tržišnim uvjetima s obzirom na to da su bili slični onima usporedivih kredita, a novi je revolving kredit imao i više početne naknade te strože uvjete za povlačenje sredstava od većine analiziranih kredita. Što se tiče paketa jamstava, Norveška tvrdi da su stvarni financijski rizici banaka zajmodavaca bili zanemarivi jer je procijenjena vrijednost jamstava jasno prekoračivala iznos linije A. Zbog toga bi, u scenariju likvidacije, sva potraživanja banaka zajmodavaca bila namirena paketom jamstava ili drugom imovinom SAS-a koja bi se mogla prodati, poput [...], njegovih dionica u [...] itd. Sve gore navedeno potkrepljuje i činjenica stvarnog otkazivanja znatnog dijela obveza u okviru linije A tijekom prve polovine 2013. Prema mišljenju Norveške to pokazuje da su banke djelovale mudro i u skladu s načelima tržišta kada su se odlučile za sudjelovanje u novom revolving kreditu s državama i KAW-om.
- (41) Naposljetku, Norveška izvješćuje da je sudjelovanje u novom revolving kreditu zajmodavcima donijelo znatan povrat, a da SAS pritom nije morao povlačiti sredstva kredita. To bi trebalo biti potvrda stajalištu da je sudjelovanje država u novom revolving kreditu zajedno s KAW-om i bankama bilo u potpunosti u skladu s načelom ulagača u tržišnom gospodarstvu.

⁽²¹⁾ Alternativno rješenje bilo bi jednostavno dopustiti da stari revolving kredit istekne 20. lipnja 2013. te istovremeno spriječiti bilo kakvo njegovo korištenje u tom razdoblju sve dok SAS ne bude mogao ispuniti uvjete u pogledu povlačenja.

⁽²²⁾ Norveška nadležna tijela dostavila su podatke o nekim drugim izloženostima banaka SAS-u u obliku bilateralnih kredita, raznih aranžmana omeđivanja rizika, kreditnih kartica, linija za financiranje zrakoplova, prekoračenja računa i kupovina nekretnina. Norveška nadležna tijela tvrde da, uz moguću iznimku izloženosti [...] povezanu s plaćanjem kreditnim karticama, banke nisu bile izložene SAS-u na način da nisu bile materijalno osigurane. Razni spomenuti oblici izloženosti bili su ili ograničeni iznosom ili su bili osigurani pa su se stoga činili nevažnim u odnosu na odluku banaka da sudjeluju u novom revolving kreditu.

⁽²³⁾ Prihod po raspoloživim kapacitetima u putničkom prometu (RASK) uobičajena je mjera prihoda za zračne prijevoznike.

⁽²⁴⁾ Norveška i SAS u tom smislu naglašavaju i da je 5. kolovoza 2013. kreditna agencije Standard and Poor's povisila kreditni rejting SAS-a s CCC+ na B– uz stabilne izglede.

6.2. Primjedbe grupe SAS

- (42) Grupa SAS tvrdi da su države sudjelovale u novom revolving kreditu u svojstvu dioničara, a ne kao javna tijela. Iz te perspektive sudjelovanje u takvom instrumentu poželjno je zbog doprinosa kapitala s obzirom na znatno ostvarivanje prihoda za dioničare/zajmodavce u smislu naknada i budućeg rasta vrijednosti dionice.
- (43) Što se tiče testa *pari passu* grupa SAS smatra da je ispunjen jer banke nisu bile izložene SAS-u te bi ih se stoga trebalo tretirati kao „vanjske” ulagače. Osim toga, sudjelovanje država u novom revolving kreditu nije utjecalo na ponašanje banaka jer je SAS, a ne banke, bio taj koji je od dioničara zatražio da sudjeluju u novom revolving kreditu. Nadalje, grupa SAS smatra da su banke donijele odluku o sudjelovanju u novom revolving kreditu pod jednakim uvjetima kao i države i KAW na temelju vrlo pozitivnih rezultata analize odnosa rizika i prihoda.
- (44) Grupa SAS nadalje podupire tvrdnju Norveške da su pretpostavke u pozadini plana 4XNG bile čvrste s vrlo realističnim prognozama u pogledu tri glavna pokazatelja: rasta tržišta u raspoloživim kapacitetima u putničkom prometu (ASK), rasta BDP-a za razdoblje 2015. – 2017. i pretpostavljene inflacije od 0 %. Osim toga, sve su banke zajmodavci pomno razmotrile rizike povezane s provedbom plana pri čemu je posebna pažnja usmjerena na prihod po raspoloživim kapacitetima u putničkom prometu (RASK) kao ključni pokazatelj profitabilnosti poduzetnika.
- (45) Istovremeno grupa SAS tvrdi da je paket jamstava bio dovoljno ocijenjen te da je ublažen rizik da SAS neće provesti plan 4XNG. To podupire i činjenica da je ušteda na troškovima bila preduvjet da zajmodavci uđu u novi revolving kredit te da je sklapanje novih kolektivnih ugovora u studenome 2012. bilo ključno za uspješnu provedbu plana.
- (46) Grupa SAS nadalje kritizira Tijelo jer nije uzelo u obzir alternativu stečaja i činjenicu da bi države izgubile vrijednost svojih dionica da nije odobren novi revolving kredit. U tom kontekstu grupa SAS naglašava da su države sudjelovale u novom revolving kreditu u svojstvu glavnih dioničara SAS-a kojima je cilj bio dobiti odgovarajući povrat na svoju investiciju.
- (47) Naposljetku, grupa SAS navodi da je provedbom plana 4XNG ostvarena dobit prije oporezivanja u iznosu od 3 milijarde SEK, što je dovelo do pozitivnog ishoda za SAS za razdoblje od studenoga 2012. do srpnja 2013.

6.3. Primjedbe FAM-a

- (48) Prema navodima FAM-a, poduzetnika nadležnog za upravljanje imovinom KAW-a, odluka potonjeg da sudjeluje u novom revolving kreditu donesena je neovisno o njegovim interesima u SEB-u i izloženosti SEB-a SAS-u. FAM navodi argument da KAW nije bio glavni dioničar SEB-a, niti bi se moglo reći da kontrolira SEB.
- (49) FAM je razmotrio plan 4XNG, povezane financijske rizike i paket jamstava te je smatrao da je u interesu KAW-a da sudjeluje u novom revolving kreditu. U tom smislu usporedio je izgleda da zaštiti dugoročno ulaganje KAW-a u SAS i budući mogući povrat na to ulaganje te velike naknade koje bi SAS plaćao u okviru novog revolving kredita sa zatvaranjem SAS-a koje nije smatrao ekonomski zanimljivom opcijom.
- (50) FAM se slaže s Norveškom i grupom SAS i da su svi dionici u novom revolving kreditu sudjelovali pod jednakim uvjetima, bez ikakvog oblika podređenosti, nesrazmjernih prava na jamstva ili uvjeta koji bi na bilo koji način bili asimetrični. Odluka o sudjelovanju u novom revolving kreditu donesena je na temelju cjelovite analize profitabilnosti koja bi bila rezultat jakog i konkurentnog SAS-a u budućnosti.
- (51) Naposljetku, FAM dijeli stajalište Norveške da je odluka banaka zajmodavaca bila utemeljena na komercijalnom sagledavanju s obzirom na to da je njihova izloženost koja je postojala u okviru starog revolving kredita bila samo teoretska. Navodi argument da su banke imale još manje motiva od država i KAW-a da sudjeluju u novom revolving kreditu s obzirom na to da su potonji mogli računati na porast cijene dionice. Stoga je stajališta da se mora smatrati da su ispunjeni uvjeti testa *pari passu*.

II. OCJENA

1. POSTOJANJE DRŽAVNE POTPORE

(52) Članak 61. stavak 1. Sporazuma o EGP-u glasi:

„Osim ako je drukčije predviđeno ovim Sporazumom, svaka potpora koju dodjeljuju države članice EZ-a, države EFTA-e, ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku, koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj nespojiva je s funkcioniranjem ovog Sporazuma u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među ugovornim strankama.”

(53) Koncept državne potpore primjenjuje se stoga na svaku prednost koja se dodjeljuje izravno ili neizravno i koju iz sredstava države financira sama država ili bilo koje posredničko tijelo koje djeluje na temelju ovlasti koje su mu dodijeljene.

(54) Da bi predstavljala državnu potporu, mjera mora potjecati iz sredstava države i mora je se moći pripisati državi. U načelu, sredstva države sredstva su države članice ili njezinih javnih tijela, kao i sredstva javnih poduzeća u kojima javna tijela imaju izravan ili neizravan kontrolni utjecaj.

(55) Ne može se osporiti da predmetna mjera podrazumijeva sredstva države jer se financirala iz sredstava proračuna država te da se može pripisati državi. Posebno, Norveški parlament odobrio je vladino sudjelovanje u novom revolving kreditu (prethodno navedeni stavak 28.).

(56) Predmetnom mjerom mora se narušiti ili prijetiti da će se narušiti tržišno natjecanje i mora biti takva da utječe na trgovinu među ugovornim strankama.

(57) U skladu s utvrđenom sudskom praksom, kada financijska potpora koju dodjeljuje država članica jača položaj poduzetnika u odnosu na ostale poduzetnike koji se natječu u trgovini unutar Unije, tada postoji barem potencijalni utjecaj na trgovinu među državama članicama i na tržišno natjecanje ⁽²⁵⁾. U tom smislu Tijelo smatra da bi bilo kakva potencijalna ekonomska prednost koja se dodjeljuje SAS-u iz sredstava države ispunila taj uvjet. SAS se natječe s drugim zračnim prijevoznicima u Europskoj uniji i na EGP-u, osobito od treće faze liberalizacije zračnog prometa („trećeg paketa”) koja je stupila na snagu 1. siječnja 1993. ⁽²⁶⁾. Uz to, u pogledu putovanja na relativno kratkim udaljenostima unutar EGP-a, zračni promet natječe se s cestovnim i željezničkim prometom, pa bi stoga mogli biti pogođeni i prijevoznici u cestovnom i željezničkom prometu.

(58) Stoga jedini kriterij pojma državne potpore koji je u pitanju jest taj je li mjerom SAS-u dodijeljena selektivna nepropisna ekonomska prednost.

(59) U svjetlu otkazivanja novog revolving kredita od 4. ožujka 2014. Tijelo je ocijenilo je li SAS-u dodijeljena selektivna nepropisna ekonomska potpora novim revolving kreditom od trenutka njegove uspostave 2012. do njegova otkazivanja 2014.

2. EKONOMSKA PREDNOST U KORIST SAS-A

(60) Kako bi se utvrdilo jesu li SAS-u dodijeljene državne potpore u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u, Tijelo će ocijeniti je li taj zračni prijevoznik primio ekonomsku prednost koju ne bi dobio u uobičajenim tržišnim

⁽²⁵⁾ Vidjeti predmet 730/79 *Philip Morris Holland BV protiv Komisije* [1980.] EC- 2671, točku 11.; predmet T-288/97 *Regione Friuli Venezia Giulia protiv Komisije* [2001.] ECR 2001 II-1169, točku 41. te predmet C-280/00 *Altmark Trans GmbH i Regierungspräsidium Magdeburg protiv Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH (Altmark)* [2003.] ECR I-7747, točku 75.

⁽²⁶⁾ „Treći paket” uključivao je tri zakonodavne mjere: i. Uredba Vijeća (EEZ) br. 2407/92 od 23. srpnja 1992. o licenciranju zračnih prijevoznika (SL L 240, 24.8.1992., str. 1.); ii. Uredba Vijeća (EEZ) br. 2408/92 od 23. srpnja 1992. o pristupu zračnih prijevoznika Zajednice zračnim linijama unutar Zajednice (SL L 240, 24.8.1992., str. 8.); te iii. Uredba Vijeća (EEZ) br. 2409/92 od 23. srpnja 1992. o cijenama zračnog prijevoza putnika i tereta (SL L 240, 24.8.1992., str. 15.). Te su Uredbe bile ugrađene u Sporazum o EGP-u do trenutka kada su opozvane Uredbom (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (preinaka) koja je ugrađena u Prilog XIII. Sporazumu o EGP-u.

uvjetima. Kako bi razmotrilo to pitanje Tijelo primjenjuje test ulagača u tržišnom gospodarstvu, prema kojem ne bi bilo državnih potpora ako bi u sličnim okolnostima privatni ulagač veličine usporedive s predmetnim tijelima u javnom sektoru i koji djeluje u uobičajenim tržišnim uvjetima u tržišnom gospodarstvu mogao biti ponukan da korisniku pruži predmetnu mjeru.

- (61) U skladu s testom ulagača u tržišnom gospodarstvu Tijelo stoga mora ocijeniti bi li privatni ulagač ušao u predmetnu transakciju na temelju procjene i pod istim uvjetima. Stav hipotetskog privatnog ulagača stav je mudrog ulagača koji svoj cilj maksimiziranja profita razmatra u odnosu na razinu rizika koja je prihvatljiva za danu stopu povrata ⁽²⁷⁾.
- (62) U načelu doprinos iz javnih sredstava ne uključuje državnu potporu ako istovremeno privatni ulagač da znatan kapitalni doprinos u usporedivim okolnostima i pod usporedivim uvjetima (*pari passu*) ⁽²⁸⁾.

2.1. *Pari passu* sudjelovanje država, KAW-a i banaka u novom revolving kreditu

- (63) Tijelo napominje da su banke zajmodavci koje su bile uključene u novi revolving kredit sudjelovale i u starom revolving kreditu. Međutim u novom revolving kreditu države su povećale svoju izloženost SAS-u, dok su banke otprilike prepolovile svoj doprinos (s 366 milijuna EUR na otprilike 200 milijuna EUR) i tako smanjile svoju ukupnu postojeću izloženost SAS-u u okviru revolving kredita za otprilike 50 %. S obzirom na to Tijelo je u odluci o pokretanju postupka izrazilo sumnju da je argument u pogledu *pari passu* sudjelovanja valjan jer se činilo da se države i banke ne nalaze u usporedivom položaju.
- (64) Norveška i grupa SAS tvrdile su tijekom službenog istražnog postupka da banke zajmodavci nikako nisu bile izložene u okviru starog revolving kredita dok su pregovarale o svojem sudjelovanju u novom revolving kreditu. Banke je stoga trebalo smatrati „vanjskim” ulagačima u položaju usporedivom s položajem država i KAW-a.
- (65) Tijelo primjećuje da je SAS u siječnju 2012. u potpunosti povukao sredstva starog revolving kredita (prethodno navedeni stavak 18.). Izmjene uvjeta starog revolving kredita u ožujku 2012. uključivale su, između ostalog, i uvjet prema kojem se tražila potpuna i trenutna otpлата povučenog iznosa. Iznos je u potpunosti oplaćen u ožujku 2012., a zbog izmjena uvjeta starog revolving kredita koje su stupile na snagu istog mjeseca, SAS-u je nakon toga bilo iznimno teško povući sredstva iz tog kredita ⁽²⁹⁾. Osim toga, od SAS-a je zatraženo da do lipnja 2012. dostavi plan dokapitalizacije koji su morali odobriti odbor, države i KAW te glavni dioničari. Taj su plan banke u početku odbile. Države su tek u studenome 2012., nakon što su pažljivo razmotrile revidirani plan 4XNG, odlučile sudjelovati u novom revolving kreditu, nakon čega su istu odluku donijele i banke.
- (66) Zbog toga su norveška nadležna tijela i grupa SAS tijekom službenog istražnog postupka tvrdili da je SAS bio učinkovito spriječen da zatraži povlačenje sredstava iz starog revolving kredita. Svjesne te situacije, banke su morale odlučiti hoće li nastaviti sa starim revolving kreditom do njegova isteka u lipnju 2013. ili će sudjelovati u novom revolving kreditu pod jednakim uvjetima kao i države i KAW, unatoč činjenici da su države i KAW, kao dioničari, imale jači motiv da sudjeluju u cilju potencijalnog postizanja veće vrijednosti svojih dionica nakon provedbe plana 4XNG.
- (67) Iako Tijelo smatra vjerojatnim da banke, barem one koje nisu imale drugih neosiguranih bilateralnih izloženosti SAS-u, nisu bile materijalno izložene starom revolving kreditu u trenutku donošenja odluke o sudjelovanju u novom revolving kreditu, isto tako smatra da je još uvijek postojao rizik da bi SAS mogao ispuniti uvjete za povlačenje sredstava prije uspostave novog revolving kredita. Činjenica da se to nije dogodilo i da stari revolving kredit nije upotrijebljen nakon što je u cijelosti oplaćen u ožujku 2012. u tom je smislu nevažna. Na temelju toga, čini se da su banke u okviru starog revolving kredita u određenoj mjeri bile izložene SAS-u, što nije bio slučaj s državama (i KAW-om). Tijelo stoga ne može prihvatiti argument norveških nadležnih tijela da su banke sudjelovale u novom revolving kreditu kao „vanjski” ulagači bez obzira na njihovu izloženost u okviru starog revolving kredita.

⁽²⁷⁾ Spojeni predmeti T-228/99 i T-233/99 *Westdeutsche Landesbank Girozentrale i Land Nordrhein-Westfalen protiv Komisije* [2003.] ECR-II435, točka 255.

⁽²⁸⁾ Predmet T-296/97 *Alitalia* [2000.] ECR II-3871, točka 81.

⁽²⁹⁾ [...].

- (68) Nadalje, Tijelo se ne može složiti s Norveškom da izloženost nekih banaka u obliku bilateralnih kredita povezanih sa starim revolving kreditom⁽³⁰⁾ nije uključivala nikakav financijski rizik za banke tijekom razdoblja pregovora o novom revolving kreditu jer se sredstva tih kredita nisu mogla povući ako stari revolving kredit nije bio povučen u cijelosti. Kao što je spomenuto ranije, postojao je rizik, iako doduše malen, da bi uvjeti za povlačenje sredstava mogli biti ispunjeni unatoč činjenici da je, nakon izmjena u ožujku 2012. i strogih uvjeta koji su postavljeni, vjerojatnost da će SAS povući sredstva starog revolving kredita bila vrlo mala.
- (69) Štoviše, čini se da su neke banke imale druge izloženosti SAS-u. Primjerice, pored sudjelovanja u starom revolving kreditu [...] je, od 30. rujna 2012., imala neosiguranu (i nepovučenu) bilateralnu izloženost SAS-u u iznosu od [200 – 600] milijuna SEK te neosiguranu izloženost kroz kreditne kartice u iznosu od [500 – 900] milijuna SEK. Mogla je stoga biti odgovorna za pokrivanje troškova naknada klijentima ako bi SAS otkazao odgovarajuće letove. Iako je ta neosigurana izloženost kroz kreditne kartice predstavljala [0 – 2 %] ukupnog kreditnog portfelja [...] koji je iznosio otprilike [1 000 – 3 000] milijardi SEK, ipak je predstavljala financijski rizik i ne može se stoga prihvatiti da je pri donošenju odluke o sudjelovanju u novom revolving kreditu [...] bila u položaju koji je bio usporediv s položajem država.
- (70) Osim toga, tri druge banke imale su izloženost u obliku neplaćenih kredita za financiranje zrakoplova (npr. [...]). Iako države smatraju da je to financiranje bilo osigurano zrakoplovima i da nije predstavljalo financijski rizik za banke jer se zrakoplove lako moglo prodati na tržištu, to činjenično nije moglo biti dokazano. Ostaje nejasno bi li, u slučaju prodaje zrakoplova u stečajnom postupku, ukupni iznos doista bio vraćen.
- (71) Nadalje, u svojoj odluci o pokretanju postupka Tijelo je postavilo pitanje je li na ponašanje banaka moglo utjecati postupanje država, s obzirom na to da su države u ranijim godinama kontinuirano pružale financijsku potporu zračnom prijevozniku (npr. izdavanja prava iz 2009. i 2010.) Osim toga, banke su bile voljne sudjelovati u novom revolving kreditu samo pod uvjetom da u njemu sudjeluju države, kako je objašnjeno u prethodnim stavicama 21. i 22.
- (72) U načelu, Tijelo smatra da se uvjet *pari passu* ne može primjenjivati u slučajevima kada ne može primjenjivati u slučajevima kada strogi uvjet koji mora biti ispunjen da bi privatni subjekti sudjelovali u transakciji.
- (73) Tijekom službenog istražnog postupka Norveška i grupa SAS tvrdile su da se banke ni u jednoj fazi pregovora o novom revolving kreditu nisu osjećale „pod utjecajem” ranijih postupanja država i njihove kontinuirane spremnosti da podupiru SAS unatoč činjenici da nisu ispunjene prognoze o prihodu država od izdavanja prava 2009. i 2010.
- (74) Tijelo ne može isključiti mogućnost da privatni subjekti ne bi bili spremni uložiti u posao s takvom reputacijom i nepredvidivim projekcijama da nije bilo uključenosti država. Istovremeno ne može isključiti niti da države, koje su odbile osigurati novi kapital i ući u revolving kredit u podređenom položaju, više nisu bile spremne ulagati dodatna sredstva u SAS. Bez obzira na ta razmatranja, Tijelo i dalje nije uvjeren da je sudjelovanje država u novom revolving kreditu bilo *pari passu* s bankama zajmodavcima, uzimajući u obzir da su zbog sudjelovanja država banke smanjile ukupnu izloženost SAS-u u okviru revolving kredita za 50 %, a istovremeno je povećana izloženost država SAS-u.
- (75) U odnosu na to bi li se ponašanje KAW-a moglo smatrati referentnom točkom za utvrđivanje postupanja privatnog ulagača, službeni je istražni postupak pokazao da je izloženost KAW-a SAS-u kroz posjedovanje dionica u SEB-u bilo manje nego što je navedeno u odluci o pokretanju postupka. Uzimajući u obzir da je KAW tek manjinski dioničar u SEB-u i da je izloženost SEB-a SAS-u bila ograničena, moglo bi se smatrati da je sudjelovanje KAW-a u novom revolving kreditu bilo potaknuto izgledima u pogledu isplativosti ulaganja.
- (76) Nastavno na gore navedeno, službeni istražni postupak nije omogućio Tijelu da sa sigurnošću utvrdi da se sporna transakcija odvijala pod *pari passu* uvjetima.

⁽³⁰⁾ Osim starog revolving kredita, tri su banke do 30. rujna 2012. bile izložene u obliku bilateralnih kredita povezanih sa starim revolving kreditom, a čija se sredstva nisu mogla povući osim ako se u cijelosti povuku sredstva starog revolving kredita. Iznosi pojedinačnih bilateralnih kredita bili su [400 – 800] milijuna EUR za [...], [200 – 400] milijuna EUR za [...] i [400 – 800] milijuna EUR za [...].

- (77) Bez obzira na *pari passu* ocjenu, Tijelo je razmotrilo i bi li se sudjelovanje država u novom revolving kreditu moglo smatrati razumnim iz perspektive dioničara te bi li prošlo test ulagača u tržišnom gospodarstvu gledano izvan okvira *pari passu* razmatranja.

2.2. Ocjena sudjelovanja država u novom revolving kreditu u skladu s testom ulagača u tržišnom gospodarstvu

- (78) Pitanje koje se postavlja jest bi li privatni ulagač u istom položaju kao države, tj. kao postojeći dioničari u SAS-u i suočen sa sličnim okolnostima kao i države 2012. ušao u novi revolving kredit pod sličnim uvjetima ⁽³¹⁾.
- (79) Neovisne analize koje su proveli vanjski financijski savjetnici (Goldman Sachs International i CITI kao savjetnici država i [...] kao savjetnik zajmodavaca) prije zaključivanja novog revolving kredita poučne su u tom smislu. Prema odgovoru Norveške na odluku o pokretanju postupka države su odlučile sudjelovati u novom revolving kreditu tek nakon što su njihovi vanjski savjetnici pomno razmotrili plan 4XNG i nakon prilagodbe uvjeta novog revolving kredita.
- (80) Iako je Tijelo u svojoj odluci o otvaranju postupka izrazilo određenu rezerviranost u pogledu opsega izvješća koje je pripremio CITI, Norveška je objasnila da se njezina odluka da sudjeluje u novom revolving kreditu temeljila na svim analizama koje su pripremili njezini financijski savjetnici te da izvješće CITI-ja stoga ne bi trebalo ocjenjivati izdvojeno.
- (81) Financijski savjetnici dobili su zadatak da, između ostalog, provedu kritičku analizu plana 4XNG i novog revolving kredita te relevantnih osjetljivosti i ranjivosti u tom pogledu. Ta je analiza provedena kroz sukcesivna izvješća kojima je referentna točka bio učinak SAS-a u prošlosti i drugi sektorski kriteriji. Savjetnici su izdali niz preporuka u pogledu strategija za ublažavanje rizika i za plan 4XNG i za novi revolving kredit. U skladu s tim savjetom države su zatražile niz prilagodbi plana 4XNG (da bi se ubrzale mjere uštede troškova i ugradile dodatne inicijative) i prilagodbe uvjeta novog revolving kredita kako bi se smanjila vjerojatnost povlačenja sredstava.
- (82) Pri analizi plana 4XNG, vanjski su savjetnici identificirali i posebnu pažnju posvetili ključnim područjima mogućeg rizika, uključujući ciljeve mjera uštede troškova, prodaju i pritisak prihoda od raspoloživih kapaciteta u putničkom prometu (RASK). Ocjena rizika rezultirala je, između ostalog, sljedećim razmatranjima:

— Ciljevi mjera uštede troškova

Na temelju savjeta vanjskih savjetnika plan 4XNG preinačen je i ojačan kako bi uključio inicijative za uštedu troškova u iznosu od otprilike [1 – 4] milijarde SEK godišnje (povećano u odnosu na izvorni cilj od [1 – 4] milijarde SEK godišnje). Iako je kao problem identificirano neispunjavanje ciljeva uštede troškova, ključni korak za uklanjanje rizika povezanog s planom 4XNG prije zaključivanja novog revolving kredita bilo je sklapanje novih sindikalnih sporazuma koji su uključivali rezove u plaćama i naknadama, kao i promjene u mirovinskom sustavu u studenome 2012. To je rezultiralo izravnim uštedama od nešto manje od [...] SEK, što je na zahtjev država moralo biti uspješno provedeno prije stupanja na snagu novog revolving kredita.

— Prodaja

Nakon što je vanjski financijski savjetnik doveo u pitanje prvotne pretpostavke o prodaji imovine te zahvaljujući novim informacijama koje su dobivene tijekom postupka, konačni popis planiranih prodaja imovine u planu 4XNG odstupa od popisa koji je prvotno predložio SAS ⁽³²⁾. Financijski savjetnik država naposljetku je zaključio da su prodaje (s procijenjenom vrijednosti prodaje od otprilike 3,0 milijarde SEK) uključene u konačni plan 4XNG bile izvedive u okviru procijenjenog vremenskog okvira. Nadalje, novi je revolving kredit sadržavao odredbe o početku prodaje poduzetnika Widerøe i o strogoj uporabi prihoda od prodaje za otplaćivanje novog revolving kredita.

— Pritisak prihoda od raspoloživih kapaciteta u putničkom prometu (RASK)

Ocijenjene su pretpostavke o predmetnoj dobiti i pritisku prihoda od raspoloživih kapaciteta u putničkom prometu (RASK) te je zaključeno da su razumne uzmu li se u obzir relevantni podaci o povijesnim trendovima, prognoze trećih strana i poznate promjene u konkurentskoj okolini u tom trenutku. Smatralo se stoga da te pretpostavke ne predstavljaju znatan rizik za provedbu plana 4XNG.

⁽³¹⁾ Predmet C-305/89 *Italija protiv Komisije* [1991.] ECR I-1603, točka 20.

⁽³²⁾ Primjerice, [...] je uklonjen s konačnog popisa planiranih prodaja [...].

- (83) U vezi sa sumnjama koje je Tijelo izrazilo u svojoj odluci o pokretanju postupka u pogledu optimistične prirode specifičnih pokazatelja u planu 4XNG (npr. rast tržišta s obzirom na ASK, prognoze za BDP i stopa inflacije od 0 % za razdoblje 2015. – 2017.), podaci koje su dostavile Norveška i grupa SAS tijekom službenog istražnog postupka ukazuju na to da su tim procjenama osobito uzeta u obzir glavna tržišta u kojima je SAS aktivan. To je uključivalo veću izloženost poduzetnika sjevernoj nego južnoj Europi te njegovu izloženost tržištu SAD-a i Azije. Dostavljeni podaci nadalje ukazuju na to da je procijenjena inflacija troškova od 0 % godišnje za razdoblje 2015. – 2017. neto učinak osnovne stope inflacije od 2 % godišnje (u skladu s procijenjenom razinom inflacije EU-a) i pretpostavke da će se moći neutralizirati novim mjerama uštede troškova.
- (84) U pogledu nedostatka ispitivanja osjetljivosti u analizi interne stope profitabilnosti predstavljenoj u izvješću CITI-ja (vidi prethodno navedeni stavak 33.) i početne zabrinutosti Tijela s obzirom na potencijalni utjecaj manje optimističnih scenarija, Tijelo je od Norveške u odgovoru na odluku o pokretanju postupka primilo dodatne informacije u pogledu opsega poduzete analize osjetljivosti. S tim u vezi Goldman Sachs predstavio je niz ispitivanja osjetljivosti tijekom razvijanja plana 4XNG u razdoblju od lipnja do rujna 2012. Revidirana analiza u rujnu 2012. pokazala je da SAS neće ostati bez gotovine čak i u slučaju predstavljenih nepovoljnijih scenarija tj. u svim analiziranim slučajevima položaj SAS-a u pogledu gotovine ostao bi iznad donje granice novog revolving kredita. Međutim, kako bi se osiguralo povjerenje tržišta, smatralo se da je potrebno dati potporu likvidnosti i da je novi revolving kredit i dalje najrealističnija opcija za takvu rezervnu likvidnost.
- (85) Tijelo stoga prima na znanje uzastopne financijske preglede provedene na planu 4XNG (uključujući opširne analize i ispitivanja različitih ponavljanja plana). Tijelo bilježi i zahtjeve država da se smanje rizici provedbe i postigne konsolidirani plan restrukturiranja prije stupanja u novi revolving kredit. Čini se da bi takve aktivnosti bile u skladu s aktivnostima mudrog privatnog ulagača u tržišnom gospodarstvu. Bez obzira na to, i dalje treba razmotriti jesu li uvjeti novog revolving kredita bili u skladu s onim što bi prihvatio privatni ulagač u tržišnom gospodarstvu koji bi bio u istom položaju kao i države tj. kao postojeći dioničari u poduzeću.
- (86) Norveška i grupa SAS objasnile su da je specifična značajka sektora zračnog prometa potreba da se održi visoka razina financijske pripravnosti kako bi se sačuvalo povjerenje korisnika i dionika u sposobnost poduzetnika da nastavi s djelovanjem. S obzirom na financijske teškoće s kojima je SAS bio suočen 2012. i prevladavajućom situacijom u pogledu likvidnosti u tom razdoblju, vjerojatni motiv za sudjelovanje država, kao dioničara SAS-a, u novom revolving kreditu bilo je izbjegavanje većih gubitaka ili stečaja u slučaju problema s likvidnosti u poduzeću.
- (87) U tom smislu, čini se da su se države pri zaključivanju uvjeta novog revolving kredita prije svega oslanjale na preporuke neovisnih financijskih savjetnika. Čini se da je skupni cilj uvjeta novog revolving kredita ublažiti glavne identificirane komercijalne rizike. Primjerice, kao što je spomenuto u prethodno navedenom stavku 82., ključni uvjet koji je morao biti ispunjen prije provedbe novog revolving kredita bilo je uspješno sklapanje novih kolektivnih ugovora s posadama zrakoplova. Nadalje, činilo se da je zbog uvjeta za povlačenje sredstava koji su se primjenjivali na liniju B bilo vrlo malo vjerojatno da će sredstva biti moguće povući prije ožujka 2015. ⁽³³⁾. Financijske klauzule priložene novom revolving kreditu bile su strukturirane na način da ako SAS ne bi bio u mogućnosti provesti ključne financijske projekcije sadržane u planu 4XNG, tada ne bi imao pristup revolving kreditu ili bi morao vratiti sve iznose povučene iz revolving kredita u tom trenutku ⁽³⁴⁾.
- (88) Osim gore navedenih opažanja, Tijelo je primilo dodatne informacije o prikladnosti pruženog kolaterala za novi revolving kredit. U izvješću iz svibnja 2012., [...] je dao neovisnu procjenu vrijednosti poduzetnika Widerøe i neke materijalne imovine (uključujući rezervne motore, zrakoplove, niz manjih nekretnina i neku opremu) koji su kasnije upotrijebljeni kao jamstvo za novi revolving kredit. Iako je naglasak stavljen na poduzetnika Widerøe, kao najvažniju imovinu u paketu jamstava, a procjena druge imovine bila je utemeljena na ograničenim informacijama, ukupna ocjena ukazala je na ukupnu vrijednost imovine od otprilike [1 – 4] – [3 – 6] milijarde/milijardi SEK. Prema tome, ukupna procijenjena vrijednost imovine koja je bila uključena u jamstvo premašivala je veličinu linije A. Prema navodima Norveške smatralo se da je to dovoljno osiguranje zajmodavcima u okviru novog

⁽³³⁾ Primjerice, jedan od uvjeta za povlačenje sredstava iz linije B bio je taj da bi SAS trebao imati EBITDAR (dobit prije kamata, oporezivanja, deprecijacije, amortizacije i troškova restrukturiranja ili najma) od najmanje [5 – 9] milijardi SEK na razini od 12 mjeseci. S obzirom na to da je to premašivalo EBITDAR projiciran za svaku godinu razdoblja od 2012. do 2015. smatralo se malo vjerojatnim da će SAS biti u poziciji da povuče sredstva iz linije B tijekom vremenskog okvira novog revolving kredita.

⁽³⁴⁾ Financijske klauzule koje su se odnosile na [...] Posljednje dvije financijske klauzule prilagođene su na razini kvartala na temelju financijskog modela plana 4XNG, čime se implicira da se od SAS-a zahtijevalo da ostvari svoje vlastite financijske ciljeve.

revolving kredita s obzirom da se, kako je navedeno gore, smatralo da je vjerojatnost da će SAS ikada povući sredstva iz linije B bila zanemariva.

- (89) Stvarni financijski rizici povezani s novim revolving kreditom dodatno su bili ublaženi odredbama o obveznom prethodnom plaćanju i/ili otkazivanju obveza u okviru novog revolving kredita ako SAS bude raspolagao određenim sredstvima ili ako posegne za drugim mogućnostima financiranja. Takve odredbe o prethodnom plaćanju i otkazivanju imale su takav učinak da bi se tijekom vremena smanjivao potencijalni gubitak. Kao rezultat prodaje poduzetnika Widerøe i u skladu sa sporazumom koji je stupio na snagu nakon te prodaje u rujnu 2013. (vidi prethodno navedeni stavak 29.), ukupni iznos novog revolving kredita smanjen je s 3,5 milijardi SEK na 2 milijarde SEK.
- (90) Čini se stoga da je poduzet sveobuhvatan i usklađen skup mjera koje su za cilj imale osigurati stalnu održivost SAS-a tijekom razdoblja 2012. – 2015. i ograničiti ključne financijske rizike povezane s novim revolving kreditom.
- (91) Nadalje, Tijelo prepoznaje potrebu da razmotri bi li usporedivi privatni ulagač suočen sa sličnim okolnostima na tržištu kao države (tj. postojeći dioničari SAS-a) mogao biti ponukan da korisniku pruži predmetnu mjeru. S tim bi ciljem bilo korisno razmotriti i moguće protučinjenične situacije koje bi mogle nastati u odsutnosti mjere koja se pruža.
- (92) U tom smislu, Norveška i grupa SAS u svojim odgovorima na odluku o pokretanju postupka tvrde da bi stečaj bio vjerojatan da 2012. novi revolving kredit nije bio stavljen na raspolaganje. Prema navodima Norveške to bi odgovaralo ukupnom gubitku od 1 044,6 milijuna SEK za države, tj. ukupnoj vrijednosti dionica u njihovu vlasništvu. Daljnje razmatranje odnosilo se i na mogućnost odustajanja od mogućih budućih kapitalnih dobitaka ako plan 4XNG bude uspješno proveden. Za usporedbu, Norveška procjenjuje u svojim odgovorima da bi, ako SAS ne ispuni svoje obveze u okviru novog revolving kredita, mogući ukupni zajednički gubitak koji bi proizašao iz vlasništva država nad dionicama i njihovih doprinosa revolving kreditu u najekstremnijem slučaju mogao biti između [1 000 – 3 000] milijuna SEK ⁽³⁵⁾.
- (93) Prema tome, u slučaju stečaja SAS-a, mogući dodatni gubitak povezan sa sudjelovanjem država u novom revolving kreditu (tj. otprilike 447,5 milijuna SEK na temelju ogleđnog primjera Norveške) čini se relativno ograničen u usporedbi s gubitkom koji bi ionako nastao u pogledu vlasništva država nad dionicama. Čini se da usporidba te relativno ograničene dodatne, za države negativne, promjene scenarija (stečaj) i za države pozitivnog scenarija uspješne provedbe plana 4XNG, pruža dodatnu potporu odluci država da sudjeluju u novom revolving kreditu. U najoptimističnijem osnovnom scenariju, u izvješću CCTI-ja procjenjuje se potencijalna kapitalna dobit za države u iznosu od [7 000 – 12 000] milijuna SEK. Međutim, iako je Tijelo u svojoj odluci o pokretanju postupka izrazilo rezerve u pogledu optimistične prirode takvih projekcija rasta, ipak priznaje mogućnost da bi, čak i u konzervativnijim scenarijima, potencijalna kapitalna dobit u pozitivnom scenariju i dalje mogla premašivati potencijalne gubitke u negativnom scenariju.
- (94) Tijelo stoga uzima u obzir gornju analizu rizika i dobiti te opsežne revizije i testiranja plana 4XNG, dodatne provjere temeljnog kolaterala ⁽³⁶⁾, odredbe o otkazivanju i prethodnom plaćanju kojima se tijekom vremena smanjuje potencijalni gubitak ⁽³⁷⁾ i razne druge mjere za ublažavanje rizika uključene u uvjete novog revolving kredita ⁽³⁸⁾. Uzimajući u obzir gore navedeno, čini se da je odluka država da sudjeluju u novom revolving kreditu u skladu s aktivnostima privatnog ulagača koji djeluje u cilju ostvarivanja uobičajenog tržišnog povrata s obzirom na specifičnu situaciju poduzetnika u tom trenutku.
- (95) Na temelju gore navedenoga Tijelo zaključuje da su se države, u svojstvu postojećih dioničara SAS-a, vodile razumnim i realističnim izgledima u pogledu profitabilnosti pri donošenju odluke o sudjelovanju u novom revolving kreditu zajedno s KAW-om i bankama zajmodavcima tijekom razdoblja od prosinca 2012. do ožujka 2014. Stoga to sudjelovanje SAS-u nije donijelo nikakvu prednost u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u.

⁽³⁵⁾ Radi davanja primjera Norveška procjenjuje ukupni zajednički gubitak država u okviru novog revolving kredita pod pretpostavkom da sredstva iz linije A budu u potpunosti povučena (od kojih su [700 – 1 200] milijuna SEK osigurale države) i pod daljnjom pretpostavkom da osiguranje pokriva samo 50 % obveza iz linije A i da su države već primile prvu ratu naknade za otvaranje kreditne linije. Iz toga bi proizašao procijenjeni gubitak od [400 – 800] milijuna SEK u okviru novog revolving kredita zajedno s procijenjenim zajedničkim gubitkom na dionicama u iznosu od [700 – 1 200] milijuna SEK tj. ukupno [1 100 – 2 000] milijuna SEK.

⁽³⁶⁾ Vidjeti stavak 88.

⁽³⁷⁾ Vidjeti stavke 82. i 89.

⁽³⁸⁾ Vidjeti stavke 82. i 87.

3. ZAKLJUČAK U POGLEDU POSTOJANJA DRŽAVNE POTPORE

(96) S obzirom na gore navedeno, Tijelo zaključuje da sudjelovanje Norveške u novom revolving kreditu ne predstavlja državnu potporu u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Financiranje zračnog prijevoznika SAS novim revolving kreditom koje je Norveška provela u prosincu 2012. ne predstavlja državnu potporu u smislu članka 61. stavka 1. Sporazuma o EGP-u.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Kraljevini Norveškoj.

Članak 3.

Vjerodostojna je samo verzija ove Odluke na engleskom jeziku.

Sastavljeno u Bruxellesu 9. srpnja 2014.

Za Nadzorno tijelo EFTA-e

Oda Helen SLETNES

Predsjednica

Helga JÓNSDÓTTIR

Članica Kolegija

ODLUKA STALNOG ODBORA DRŽAVA EFTA-e**br. 2/2015/SC****od 24. rujna 2015.****o uspostavi privremenog odbora financijskog mehanizma EGP-a za razdoblje 2014.–2021.
[2015/2024]**

STALNI ODBOR DRŽAVA EFTA-e,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, dalje u tekstu „Sporazum o EGP-u”,

uzimajući u obzir sporazum kojim će se uspostaviti novi financijski mehanizam EGP-a za razdoblje 2014.–2021.,

uzimajući u obzir sporazum između Kraljevine Norveške i Europske unije kojim će se uspostaviti norveški financijski mehanizam za razdoblje 2014.–2021.,

ODLUČIO JE:

Članak 1.

1. Uspostavlja se Privremeni odbor financijskog mehanizma EGP-a za razdoblje 2014.–2021., dalje u tekstu „Privremeni odbor”, koji treba početi s radom što prije.
2. Privremeni odbor pomaže državama EFTA-e u pripremi provedbe financijskog mehanizma EGP-a za razdoblje 2014.–2021.
3. Privremeni odbor odgovara Stalnom odboru.
4. Privremenom odboru mogu pomagati misije država članica EGP-a/EFTA-e u EU-u.
5. Na dan stupanja na snagu ili na dan privremene primjene Sporazuma o uspostavi financijskog mehanizma EGP-a za razdoblje 2014.–2021. zadaće Privremenog odbora preuzet će Odbor financijskog mehanizma EGP-a za razdoblje 2014.–2021.
6. Privremeni odbor raspravom procjenjuje mogućnost koordiniranja Financijskog mehanizma EGP-a i norveškog financijskog mehanizma.
7. Privremeni odbor dogovara se o predsjedatelju kojega potvrđuje Stalni odbor.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu odmah.

*Članak 3.*Ova se Odluka objavljuje u odjeljku o EGP-u i Dodatku o EGP-u *Službenom listu Europske unije*.

Sastavljeno u Bruxellesu 24. rujna 2015.

*Za Stalni odbor**Vršiteljica dužnosti predsjedatelja*

Ingrid SCHULERUD

Glavni tajnik

Kristinn F. ÁRNASON

ISSN 1977-0847 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-0596 (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR